

EMO

Emajlirec

glasilo podjetja v družbeni lastnini emo celje

LETO XLI - ŠT. - 3-4 - AVGUST 1991

POSLOVANJE V PRVEM POLLETJU EMO-HOLDING POZITIVEN

Kakor celotno slovensko in tudi jugoslovansko gospodarstvo je bilo tudi naše poslovanje v preteklem obdobju prizadeto tako s političnimi kakor tudi ekonomskimi težavami oziroma številnimi »jugoslovanskimi nesmisli« zadnjih let, še posebej pa tudi z vojno na slovenskih tleh.

O tem kako nam je uspelo premagovati nastale težave, kakšna je situacija danes in kaj nas čaka v prihodnje pa je povedal direktor EMO-HOLDING dipl. ing. Jože Gubenšek naslednje:

»V letošnjem prvem polletju smo naše poslovanje prilagodili novi organiziranosti po podjetjih, kar je za nas novost. Gre predvsem za vsebinske spremembe s ciljem, da se čim bolj prilagodimo trgu. Poleg težav, ki jih prinese vsaka reorganizacija, predvsem v prvih mesecih konsolidacije, je za to šestmesečno obdobje značilno nadaljnje poslabšanje splošnih gospodarskih razmer, pa tudi politični kaos v Jugoslaviji ni ostal brez posledic za našo proizvodnjo oz. poslovanje.

Jože Gubenšek, dipl. ing., glavni direktor EMO, p. o. CELJE

Gospodarska vojna je povzročila izgubo južnih tržišč (Srbija, Bosna) in še bolj se usmerjamo na zahtevna zahodna tržišča. Posledica tega pa je, da moramo spremeniti našo miselnost, naš način dela in seveda prilagoditi kakovost naših izdelkov zahtevam evropskih kupcev. Ugotovljamo, da je naša produktivnost za novo tržišče neprimerna oziroma absolutno prenizka, kar se odraža tudi v negativnih rezultatih poslovanja v družbah EMO-POSODA, EMO-ENERGETSKA OPREMA in EMO-HIŠNA ENERGETIKA. Seveda to dejstvo neusmiljeno postavlja v ospredje vprašanje naših stroškov v tovarni, to je tistih, na katere lahko vplivamo in jih lahko tudi zmanjšamo (stroški režije oziroma prebogate organiziranosti, predragi materiali vgrajeni v naše izdelke, stroški nekaterih dejavnosti, ki so vgrajeni v naše izdelke, vendar jih tržišče ne potrebuje in ne priznava in podobno). Da lahko sploh še proizvodimo, smo morali naše stroške poslovanja prilagoditi izkupičku za prodane izdelke. Zavedajoč se stroškovne problematike in dejstva, da je za današnje razmere treba delati nizko stroškovno orientirane izdelke, solidne in stalne kakovostne ravni, pa tudi zaradi relativno nižjih osebnih dohodkov (vsled česar je čutili tudi določeno stopnjo nezadovoljstva med zaposlenimi), nam je uspelo v prvih šestih mesecih številne težave obvladati in rezultat sistema EMO HOLDING je po dolgem času ponovno pozitiven. V tistih družbah, kjer pa trenutno še niso pozitivni, smo formirali krizne teame, ki bodo proučili možnost sanacije in skupaj z delavci sanirali njihovo poslovanje. Naš cilj je, da vse družbe ob koncu leta poslujejo pozitivno.

Skoraj nepremostljive težave pri našem poslovanju pa predstavljajo likvidnostni problemi, ki so posledica finančne nediscipline celotne Jugoslavije. Prav zaradi tega smo že večkrat prišli v položaj, ko nam je zmanjkalo denarja za izplačilo osebnih dohodkov. V teh primerih smo se dogovarjali z banko in republiko o odlogu naših obveznosti, izogibali pa smo se najemanju dragih kreditov na siven trgu.

V trenutku, ko je že kazalo, da se je EMO rešil najhujših težav, pa je vse te pozitivne trende in naš optimizem v celoti izničila agresija Jugoslovanske armade na neodvisno Republiko Slovenijo, ki se katastrofalno odraža v našem poslova-

nju. Delno ali v celoti so prekinjeni blagovni tokovi na področju nabave in prodaje, ohromljena je celotna poslovna aktivnost, povečali so se problemi na področju likvidnosti. V polovici meseca nam je izpadlo za okoli 40 milijonov din prilivov. Celotna vojna škoda, ki smo jo do sedaj utrpeli znaša 78 milijonov din oziroma 70 % naše mesečne prodaje. Ocenljiv del vojne škode se nanaša na neposredno škodo, ki smo jo utrpeli zaradi vojnih aktivnosti, v seštevku pa bo sigurno še dosti večja zaradi posredne škode, ki smo jo že ali pa še bomo do konca leta utrpeli zaradi izpada poslov kot posledica vojnih dogodkov.

Novonastali problemi so pred nas postavili dodatne obveznosti, katere moramo premagati. Likvidnostne težave bomo reševali skupaj z banko in republiko, proizvodnjo oziroma prodajo pa bomo skušali rešiti z agresivnejšim prodorom na tuja tržišča. K izboljšanju položaja oziroma boljšim poslovnim učinkom lahko namreč največ prispevamo vsi in vsak posamezen član kolektiva. Nove težave, v katerih smo, ne smejo biti povod za malodušje, saj se jim je mogoče upreti samo z

PETER GAENS

Politična situacija v Sloveniji

Preko medijev smo obveščeni o sedanjih političnih situaciji v Republikli Sloveniji. To zelo globoko obžalujemo in upamo na skorajšnjo prijateljsko rešitev te stiske.

Istočasno vam zagotavljamo, da bomo naredili vse, da bi obdržali naše dosedanje dobre poslovne odnose z vašo firmo oz. jih še razširili.

V upanju na nadaljnje tekoče sodelovanje, vam želimo vse dobro za v bodoče.

G S W Peter Gäns

dodatnim angažiranjem nas vseh in s sprotnim prilagajanjem novonastalim situacijam.

EMO že vseskozi doslej uspešno neguje dobre poslovne odnose z našimi kupci oz. partnerji v tujini, kar se je ugodno odrazilo tudi ob nedavni agresiji JA na Slovenijo. Nekateri naši kupci so pomagali reševati naš likvidnostni položaj tako, da so nakazali za naše izdelke predplačilo. Zaradi tega je povsem realno tudi naše pričakovanje, da bodo izdelki tudi kvalitetno in seveda v roku izdobljeni.

Kljub vsem težavam, s katerimi smo se in se še srečujemo, pa nismo v EMU pozabili na razvoj. Trgu smo ponudili v preteklih mesecih kar precej novih izdelkov. Še posebej pa so bila velika naša prizadevanja za dokončanje investicij v čistilno napravo frit, ki že daje presenetljivo dobre rezultate. V letošnjem letu smo tudi podpisali pogodbo o nakupu računalniške opreme s francosko firmo BULL v

IBERICA INDUSTRIAL DOS

Spoštovani prijatelji!

To pismo ima edini namen, pokazati našo solidarnost s suvereno odločitvijo vašega ljudstva, dne 25. 6., ko ste proglasili neodvisnost Slovenije po mirni poti. Prav tako izražamo naše nesoglasje z odgovorom na vašo voljo z močjo orožja in ne z močjo besed.

Kar zadeva naše stike v Španiji (kupci, dobavitelji, prijatelji itd.), jim razlagamo, kakšna je situacija, in naši kupci upajo, da se bo situacija normalizirala, da bi lahko nadaljevali sodelovanje, kot do zdaj, in to smatrajo za zelo pozitivno za prihodnji ekonomski razvoj vašega naroda.

Upamo, da smo s tem pismom malo pomagali in prispevali k dosegli ciljev, ki ste si jih zadali ter vas pozdravljamo.

ANGEL FONT LUIS-JAIME VILLALBA VICTORIA ALCALDE

vrednosti 600 tisoč dolarjev. Pohvaliti se moramo, da tuji partner zaupa v sistem EMO, kar potrjuje tudi dejstvo, da bo plačal eno tretjino celotne investicijske vrednosti projekta. Pričakujemo, da bo omenjena računalniška oprema prispela v EMO že konec septembra oziroma v začetku oktobra.

V minulem obdobju je EMO sodeloval oziroma bil tudi soustanovitelj nekaterih novih podjetij. V podjetju EMO-TRADE je zaposlil 5 delavcev, ki so v tem času že ustvarili relativno dobre poslovne rezultate. Drugo registrirano podjetje, ki ga vodi dipl. ing. Marjan Drev, je EMO-EKO, katerega osnovna dejavnost je nudenje ekološkega inženiringa. Smo tudi solastniki firme HMEZAD-MAINBURG, katere naloga oziroma funkcija je iskanje novih tržnih povezav za EMO na izvoznem in uvoznem področju, kakor tudi pridobivanje finančnih virov za naše poslovanje.

(Nadaljevanje na 2. strani)

EMO-HOLDING POZITIVEN

(Nadaljevanje s 1. strani)

Število zaposlenih v celotnem sistemu EMO-HOLDING je bilo ob polletju 2453 delavcev, kar pomeni, da smo v preteklih mesecih zmanjšali število zaposlenih za okoli 100 delavcev. To zmanjšanje gre predvsem na račun upokojitvev (75 delavcev). Na novo smo zaposlili le naše študente in pa visokostrokovne delavce. Prav slednje, pa zaradi izredno nizkih osebnih dohodkov, v primerjavi z okoljem oziroma zahtevam, ki veljajo na trgu delovne sile le težka pridobimo k sodelovanju. K temu pa svoje prispeva tudi negativen image EMA v preteklosti. Največje pomanjkanje visoko strokovnih delavcev je na področju trženja. Zahtevna tuja tržišča, na katere je naravnana tudi naša globalna strateška usmeritev, potrebujejo visokostrokovne kadre z že priznanimi referencami oziroma izkušnjami.

K sreči pa tudi okolica spoznava, da se stanje v našem kolektivu izboljšuje in lahko trdno upamo, da se bodo razmere pri zaposlovanju potrebnih kadrov obrnile nam v prid.

Za minulo obdobje našega poslovanja je značilna tudi do 30 % večja bolniška odsotnost v primerjavi s podobnimi podjetji in 20 % dnevna odsotnost zaposlenih. Posledica tega je zmanjšana produktivnost, preveliki stroški na enoto proizvoda, kar se izkazuje tudi v nižjem OD na izplačano uro.

Iz vsega omenjenega sledi, da je reorganizacija EMA v poslovni sistem EMO-HOLDING upravičila svoj namen, saj omogoča obvladovanje še tako zahtevnih situacij, bistveno pa je tudi pripomogla k pozitivnemu rezultatu. Pravilnost naše usmeritve potrjujejo tudi ugotovitve inšpektorjev SDK, ki so preverjali pravilnost organiziranja in poslovanja v obdobju 1 do 6. Potrdili so, da je EMO pri oblikovanju novih podjetij vseskozi upošteval pozitivno zakonodajo in v skladu z njo tudi posloval. Zaradi tega so bili dvomi v neoporečnost sistema EMO-HOLDING neutemeljeni. «

Viki KLENOVŠEK

Sindikrat kovinske in elektro industrije Slovenije v EMO reorganiziran

Sindikrat kovinske in elektro industrije v EMO se je prilagodil organizacijski shemi holdinga in izvolil predsednike sindikatov posameznih družb.

V svobodni sindikat EMO je vključenih okoli 1800 članov. Organizirano delujejo v celotnem holdingu razen v družbi EMO – orodja in naprave.

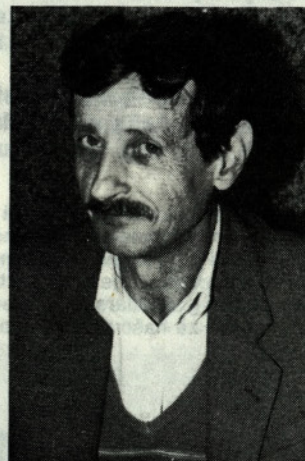
V podjetjih poslovnega sistema EMO so bili za predsednike SKEI – sindikatov podjetij izvoljeni:

SKEI – Sindikat EMO POSODA I.
SKEI – Sindikat EMO POSODA II.
SKEI – Sindikat EMO POSODA III.
SKEI – Sindikat EMO Hišna energetika
SKEI – Sindikat EMO Zastopstvo in servis
SKEI – Sindikat EMO Kemija
SKEI – Sindikat EMO Vzdrževanje
SKEI – Sindikat EMO Kontejner
SKEI – Sindikat EMO Energetska oprema
SKEI – Sindikat EMO Računski center

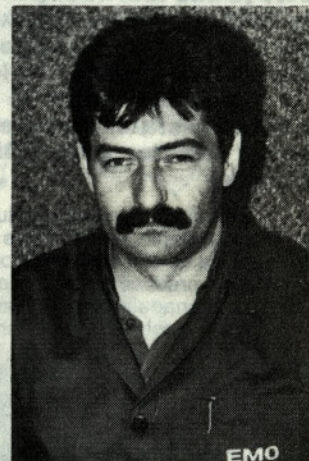
ŠKET Andrej
GAJIČ Nedeljko
VEGEL Janez
KENJALO Milan
KONDA Miloš
MARKOVIČ Jasna
ZALOŽNIK Borut
KRAJNC Franc
MATUŠ Danilo
AUDIČ Srečko

Vsi izvoljeni predsedniki SKEI-ja imajo priznan položaj pooblaščenega sindikalnega zaupnika s pravicami in dolžnostmi v skladu s panožno kolektivno pogodbo.

V novi sestavi deluje tudi Izvršni odbor SKEI EMO. Predseduje mu Milan RAMŠAK, njegovi člani pa so: Nedeljko GAJIČ, Jasna MARKOVIČ, Ivan MUTEK, Zvone TAUZES in MUHOVEC Darinka kot predstavnica strokovnih služb.

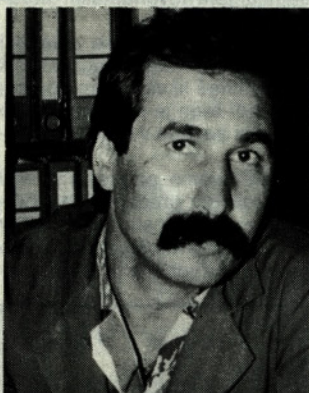

Milan RAMŠAK, predsednik SKEI EMO holding.

Nedeljko GAJIČ, namestnik predsednika SKEI EMO holding in predsednik SKEI sindikat EMO POSODA II.

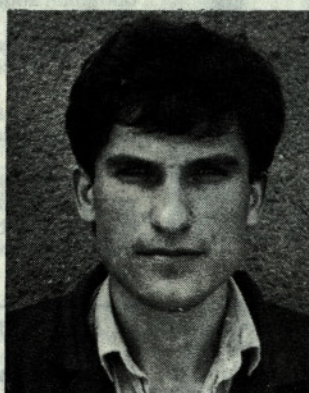
PREDSTAVLJAMO PREDSEDNIKE SKEI V EMO

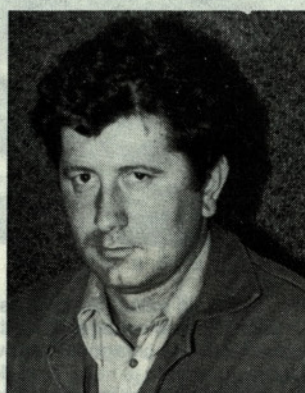
Ljubimko STANIMIROVIČ, sekretar SKEI EMO holding.

Janez VEGEL, predsednik SKEI sindikat EMO POSODA III.

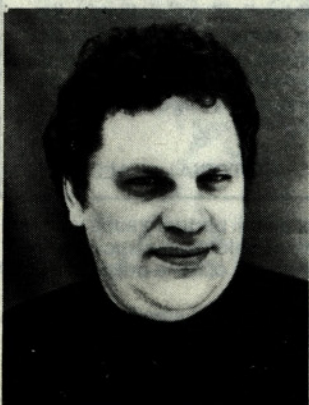
Andrej ŠKET, predsednik SKEI sindikat EMO POSODA I.

Zvone TAUZES, predsednik SKEI sindikat EMO Kontejner – odpreski.

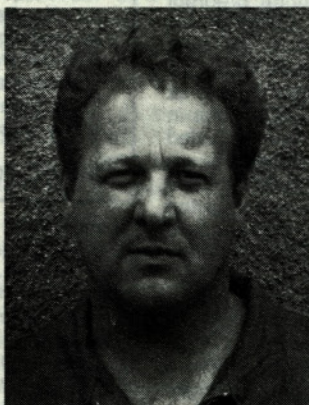
Milan KENJALO, predsednik SKEI sindikat EMO Hišna energetika.

Franc KRAJNC, predsednik SKEI sindikat EMO Kontejner.

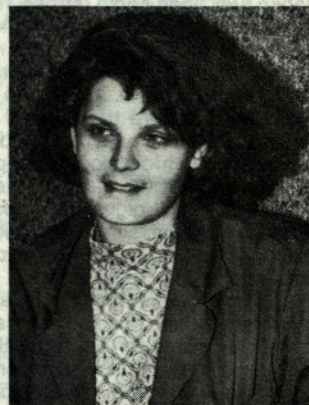
Borut ZALOŽNIK, predsednik SKEI sindikat EMO Vzdrževanje.

Miloš KONDA, predsednik SKEI sindikat EMO Zastopstvo in servis.

Srečko AUDIČ, predsednik SKEI sindikat EMO Računski center.

Jasna MARKOVIČ, predsednik SKEI sindikat EMO Kemija.

Osnutek stanovanjskega zakona

Zadnje mesece državljani Slovenije budno spremljamo vsa dogajanja na področju razprav o stanovanjskem zakonu.

Osnutek stanovanjskega zakona najavlja obsežne posege na stanovanjskem področju z namenom ustvariti razmere za uveljavitev tržnih odnosov tudi na stanovanjskem področju ob sočasnih socialnih pripomočkih. Osnutek določa, da s stanovanji in stanovanjskimi hišami upravljajo lastniki stanovanj. Po privatizaciji imajo imetniki stanovanjske pravice možnost kupiti stanovanja po pogojih, ki jih določa zakon.

Zaradi izjemne občutljivosti tega področja, ter še vedno številnih neznank z novim zakonom, vas na kratko seznanjamo s pogoji za nakup stanovanj.

1. Lastniki stanovanj so na zahtevo imetnika stanovanjske pravice, ki je to pravico na dan uveljavitve tega zakona imel, dolžni prodati stanovanje imetniku. Z njegovo pisno privolitvijo pa tudi drugemu uporabniku.

2. Uporabnik ima ob nakupu pravico do popusta v višini 30 % od vrednosti stanovanja, zmanjšane za njegov lastninski delež (lastna udeležba in lastna vlaganja, izvršena s soglasjem lastnika). Preostala vrednost je pogodbena cena, ki jo je kupec dolžan poravnati na naslednji način:

- 15 % od pogodbene vrednosti stanovanja v 60 dneh po sklenitvi pogodbe,

- preostanek v 20 letih, pri čemer morajo biti mesečni obroki ves čas odplačevanja v vrednosti enakega deleža stanovanja. Če je tako izračunan obrok višji, kot znaša 1/3 mesečnega osebnega dohodka kupca, se doba obročnega odplačevanja ustrezno podaljša.

3. Kupec, ki ob sklenitvi kupoprodajne pogodbe pogodbeno ceno odplača v enkratnem znesku, ima pravico do popusta v višini 60 % od vrednosti stanovanja.

4. Do dodatnega popusta ima pravico tisti kupec, ki želi predčasno odplačati stanovanje in to izjavi ob sklenitvi kupoprodajne pogodbe, tako, da se pogodbena cena zmanjša za 1,5 % za vsako leto hitrejšega

odplačila stanovanja, vendar največ za 28,5 % pogodbene cene stanovanja.

Enak način se uporablja tudi za izračun dodatnega popusta tudi za tiste kupce, ki se odločijo za predčasno odplačilo po že sklenjeni kupni pogodbi.

5. Za določitev vrednosti stanovanja se uporablja korigirana revalorizirana vrednost stanovanj, ki jo določi republiški upravni organ, pristojen za stanovanjske zadeve, razen kadar cenitev zahteva bivši imetnik stanovanjske pravice (cena m² na dan prodaje).

6. Kupec, ki je pridobil stanovanje z nakupom, ne sme stanovanja odprodati ali s kakšnim drugim pravnim poslom med živimi odtujiti pred dokončnim poplačilom pogodbene cene stanovanja.

7. Prejšnji imetnik stanovanjske pravice oz. uporabnik lahko uveljavlja pravico do nakupa stanovanja s predvidenimi popusti v dveh letih po uveljavitvi tega zakona.

Nova stanovanjska zakonodaja prinaša na to področje velike spremembe, zato vam bo predstavitev omenjenih pogojev verjetno v pomoč pri odločitvi o nakupu stanovanja.

Za lažjo orientacijo v bodoče, zbiramo evidenčne prijave kandidatov za nakup stanovanj na katerih že imate stanovanjsko pravico.

Prijave sprejema služba družbenega standarda in splošnih zadev (g. Marjana VEBER) vsak dan od 7. do 9. ure do 15. septembra 1991.

UDRUŽENJE EMAJLIRACA JUGOSLAVIJE

41000 ZAGREB, SREBRNJAK 149 • TELEFON: SEKRETAR (041) 279-789, TELEX 21230 TK ZG
1 21711 GOREP • ŽIRO RAČUN 30105-078-13000

Gospoda
F. Strašek, V. Tucić,
Celje. Zagreb, 12. 05. 1991.

Prema je u ovim nervoznim vremenima organizacija seminara bila poseban izazov ipak je, zahvaljujući i vašem doprinosu kao predavača i visokom nivou predavanja, sve prošle na opće zadovoljstvo. Molimo vas da primate našu iskrenu i srdačnu zahvalnost sa željom za daljnju suradnju.

Posdravljamo vas

sekretar
/Vedat Prichan, dipl. ing./

Strokovno posvetovanje emajlircev Jugoslavije

V dneh od 7. do 10. maja 1991 je v Gornjem Milanovcu potekalo triindvajseto strokovno posvetovanje emajlircev Jugoslavije. Udeležila se ga je tudi skupina naših sodelavcev, strokovnjakov s področja emajlirstva.

Na posvetovanju so emajlirci poslušali vrsto zanimivih strokovnih predavanj iz raznih področij emajlirske in sorodne tehnologije. V strokovni del posvetovanja sta bili uvrščeni tudi dve temi, katerih avtorja sta bila naša sodelavca dipl. ing. Tomaž Pavlin in mag. Franc Strašek. Medtem, ko je delo »Čistilna naprava EMO-KEMIJA« predstavil sam avtor Tomaž Pavlin, pa je v odsotnosti Franca Straška njegovo temo »Kakovost in Evropa 1992« predstavil vodja naše razvojne službe Vasilije Tucić.

Ob predavanju je potekala še vrsta aktivnosti, med ostalimi so si udeleženci srečanja ogledali tudi proizvodnjo v tovarni posode »METALAC«, kar je omogočilo našim sodelavcem določeno primerjavo z domačo proizvodnjo.

Sofinanciranje RR projektov iz sredstev republiškega inovacijskega sklada

Sekretariat za raziskovalno dejavnost in tehnologijo republike Slovenije je oktobra lani objavil Razpis o pogojih in načinu dodeljevanja in uporabe sredstev iz Inovacijskega sklada RS RDT.

Gospodarski RR projekti so lahko konkurirali za program B. - industrijske razvojne raziskave. Cilj sofinanciranja je v principu financiranja znanstveno-raziskovalnih inštitucij, ki so povezane z gospodarskimi subjekti, ter da se skozi rezultate skupnega RR dela prihaja do novih izdelkov in programov. To pomeni, da podjetja, kot nosilci RR projektov, ne bodo dobila denarja, ampak da Republika Slovenija prek Inovacijskega sklada neposredno financira znanstveno - raziskovalne inštitucije (inštituti, fakultete, zavodi) za določene RR projekte. Sofinancira-

nje je v razmerju 50:50 (50 % podjetje, 50 % Republika Slovenija). Tako ne gre za financiranje RR dela, ki je samemu sebi namen in se nekako prisililo podjetja in znanstveno - raziskovalne inštitucije na sodelovanje, katerega cilj so novi izdelki, tehnologije in programi.

V EMO smo prijavi šest RR projektov za sofinanciranje iz republiškega inovacijskega sklada. Na razpis je prišlo skupaj 422 prijav iz gospodarstva.

Zaradi velikega števila prijav je bilo, na osnovi sprejetih razpisnih pogojev, opravljeno temeljito vrednotenje prispelih predlogov. Tako zahtevnost, kot obseg dela pri izboru programa, sta zahtevala poleg ekspertov za posamezna področja tudi angažiranje strokovnih inštitucij in zavodov (predvsem Gospodarske zbornice Slo-

venije in Zavoda Republike Slovenije za družbeno planiranje), v ocenjevanje prijav pa so bili vključeni tudi nekateri resorji Izvršnega sveta.

Pri vseh ocenah je bil v večji meri upoštevan predvsem kriterij, ki je vrednotil prijave z nacionalno gospodarskega vidika, tj. aktualnost in pomembnost predloga glede na razvojne programe republiškega gospodarskega pomena.

V ostri konkurenci, ter ob visokostrokovnem ocenjevanju prijav, sta se dva RR projekta iz Ema uvrstila na seznam sofinanciranih projektov:

- za EMO - KONTEJNER RR projekt s področja skladiščenja in transporta vnetljivih, eksplozijskih in ekološko nevarnih snovi in odpadkov. Naloga je prijavljena kot triletna, za njeno

uresničevanje pa je v letošnjem letu odobreno sofinanciranje v višini 700.000,00 dinarjev. Projekt bo realiziran v sodelovanju s CPZT - Ljubljana (inštitut pri kemični fakulteti);

- za EMO - ENERGETSKA OPREMA RR projekt s področja razvoja postrojenja za zgorevanje v fluidiziranem sloju. Projekt bo realiziran v sodelovanju z Fakulteto za strojništvo - Ljubljana, EM - Hidromontaža - Maribor in IB ELEKTROPROJEKT - Ljubljana. Za njeno uresničevanje je v letošnjem letu odobreno sofinanciranje v višini 700.000,00 dinarjev.

Nosilec obeh nalog je EMO, naši delavci pa so tudi vodje projektov.

Če k temu dodamo še sofinanciranje razvojno raziskovalnega projekta na področju proizvodnje posode, ki

poteka že drugo leto iz občinskega sklada (višina sredstev je bistveno manjša), potem smo si zadali kar zahtevne naloge, saj bo ocenjevanje opravljenega dela vsaj tako ostro in strokovno kot je bila že izbira razvojno raziskovalnih projektov.

Od kvalitete in rezultatov dela v letošnjem letu pa je odvisno nadaljnje sofinanciranje iz republiškega sklada, prav tako pa tudi sloves Ema za resno razvojno raziskovalno delo.

mag. Vasilije TUCIĆ,
dipl. ing.

Vsebina kolektivne pogodbe

Zakon, niti zvezni niti republiški, ne določata natančne vsebine kolektivnih pogodb. Vsebujeja pa oba zakona več kot 60 določb, da je potrebno posamezna vprašanja urediti s kolektivno pogodbo ali pa v skladu s kolektivno pogodbo. Določbe o ureditvi posameznih vprašanj s kolektivnimi pogodbami pa so tudi v drugih zakonih.

Kolektivna pogodba ima dva dela. V enem so urejene pravice in obveznosti strank pogodbe (obligacijski del). V drugem delu pa so določbe, s katerimi so urejene pravice, obveznosti

na kot določbe sklenjenih kolektivnih pogodb – splošne, panožne in podjetniške.

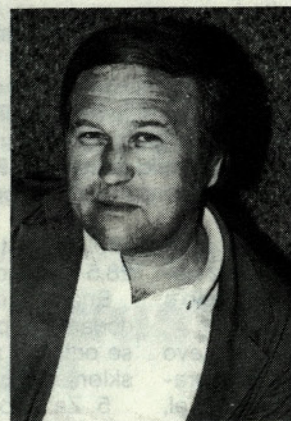
V podjetju ali zavodu se pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev urejajo tudi s splošnimi akti. Vendar je priporočljivo, da se namesto splošnih aktov, ki jih sprejema organ upravljanja, ta področja urejajo s kolektivnimi pogodbami.

Nobene pravice delavca ne more kolektivna pogodba določiti na nižji ravni kot jih določa zakon. Prav tako

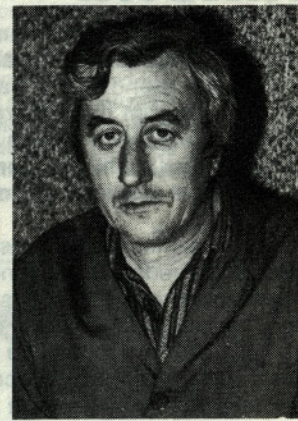
so lahko določbe panožne kolektivne pogodbe samo ugodnejše za delavca kot so določbe splošne in določbe podjetniške kolektivne pogodbe ugodnejše za delavca od panožne.

Kolektivne pogodbe za panogo oziroma dejavnost ali podjetje imajo svojo resnično vrednost samo, če se medsebojno dopolnjujejo ali izključujejo položaj in pravice delavca v primerjavi z določbami zakona in splošne kolektivne pogodbe.

Neodvisni sindikat EMO

Helmut HOJNIK, predsednik sindikata NEODVISNOST v EMO

Maks PIRNAT, Podpredsednik sindikata NEODVISNOST v EMO

Šahisti EMO nadaljujejo z uspehi

Končan je spomladanski del tekmovanja v šahu, katerega organizator je Zveza telesnokulturnih organizacij Celje, oziroma njen strokovni svet za športno rekreacijo.

Naša ekipa je v hudi konkurenci desetih ekip osvojila odlično drugo mesto in ponovila dosežen rezultat v lanskem, jesenskem delu tekmovanja.

V ekipi EMO so nastopili: Oprešnik Srečko, Ahtik Anton, Lipar Anton, Đurđević Salih, Gubenšek Jože in Pertinač Stane.

Rezultati tekmovanja:

16. 4. 1991

1. kolo: Zlatarna – EMO 1,5:2,5, 2. kolo: EMO – Kovinotehna 1:3, 3. kolo: Žična – EMO 1,5:2,5.

23. 4. 1991

4. kolo: EMO – Zdravstveni dom 2:2, 5. kolo: Aero – EMO 0,5:3,5, 6. kolo: Libela – EMO 0:4.

25. 4. 1991

7. kolo: EMO – ŽTO 2,5:1,5, 8. kolo: Zdravstveni

dom – EMO 2:2, 9. kolo: EMO – Komunala 4:0.

Končni vrstni red:

1. ŽTO (25,5 točk), 2. EMO (24 točk), 3. Blagovni

center (23 točk), 4. Zdravstveni dom (21,5 točk), 5. Libela (19,5 točk), 6. Zlatarna (18 točk), 7. Kovinotehna (17 točk), 8. Žična (15 točk), 9. Aero (9,5 točk) in 10. Komunala (7 točk).

Vse starejši v pokoj

V nadaljevanju seznanjamo bralce s predlaganimi novostmi v tezah novega republiškega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki bo veljal od 1. 1. 1992 dalje.

Za lažje razumevanje objavljamo lestvici, ki kažeta prehodno obdobje od leta 1992 do 1997, o tem, kako se bo postopoma večala potrebna starost ob upokojitvi.

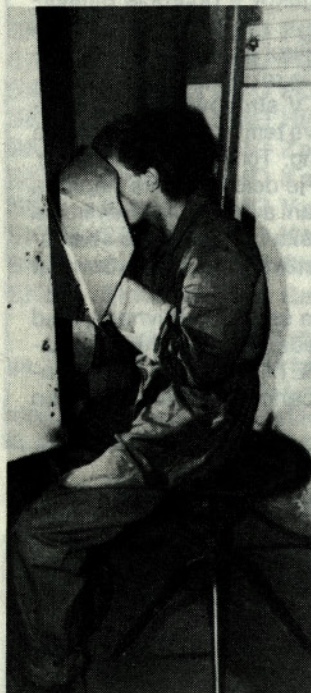
Starostna upokojitev bo mogoča, če bo delavec imel oziroma delavka imela vsaj 20 let pokojninske dobe in starost:

Leto	Moški	Ženske
do konca 1991	60 let	55 let
po 1. 1. 1992	60 let 6 mesecev	55 let 6 mesecev
1. 1. 1993	61 let	56 let
1. 1. 1994	61 let 6 mesecev	56 let 6 mesecev
1. 1. 1995	62 let	57 let
1. 1. 1996	62 let 6 mesecev	57 let 6 mesecev
1. 1. 1997	63 let	58 let

Kljub polni pokojninski dobi (40 let moški oziroma 35 let ženske), se bomo upokojevali šele pri naslednjih starostih:

Leto	Moški	Ženske
po 1. 1. 1992	55 let 6 mesecev	50 let 6 mesecev
1. 1. 1993	56 let	51 let
1. 1. 1994	56 let 6 mesecev	51 let 6 mesecev
1. 1. 1995	57 let	52 let
1. 1. 1996	57 let 6 mesecev	52 let 6 mesecev
1. 1. 1997	58 let	53 let

Druga novost je za marsikoga zlasti sporna, saj pomeni za nekatere, ki so se zaposlili po 15. letu, da bodo morali oddelati 43 let namesto 40 let (moški) oziroma 38 let namesto 35 (ženske) delovne dobe.

in odgovornosti delavcev in organizacij oziroma delodajalcev (normativni del). Določbe prvega dela veljajo samo za stranke pogodbe, drugi del pa za delavce in organizacije.

V kolektivno pogodbo ni potrebno prepisati določb zakona, ki so, kot pravijo pravniki, prisilne narave in ki jih tudi s kolektivno pogodbo ni mogoče spremeniti. Taka zakonska določba je, na primer, določba zveznega zakona, da sta splošna pogoja za sklenitev delovnega razmerja starost 15 let in splošna zdravstvena sposobnost.

Prav tako ni potrebno prepisati določb iz splošne kolektivne pogodbe v panožno, ali iz splošne in panožne v podjetniško kolektivno pogodbo.

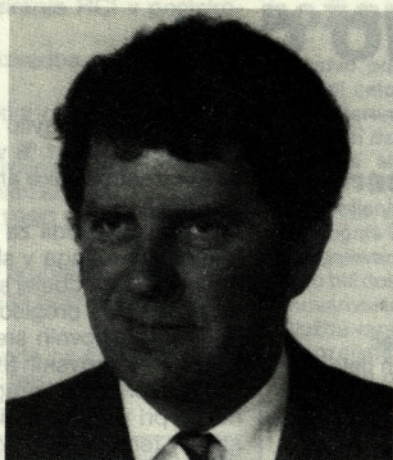
Sindikalni zaupnik mora poznati tako določbe (zveznega in republiškega) zakona

Godbeniki »zavzeli« streho stolpnice

V soboto, 18. maja 1991 so kot gostje na srečanju GABERČANOV nastopili tudi godbeniki iz Strmca pri Vojniku. Razen tega, da so s svojim igranjem navdušili poslušalce, so poskrbeli še za svojevrstno atrakcijo, – povzpeli so se na streho naše stolpnice na Mariborski cesti 76/a in tam zaigrali nekaj »prijetnih« tudi za ostale občane.

Sem optimist, verjamem v lepšo prihodnost

Edvard MISJA, vršilec dolžnosti direktorja sindikalne okrepčevalnice LEVČEK

EMAJLIREC:

Pred približno pol leta ste prevzeli funkcijo vršilca dolžnosti direktorja sindikalne okrepčevalnice »LEVČEK«. Pred tem ste v našem kolektivu vrsto let opravljali najrazličnejša dela in naloge. Med ostalimi tudi v računovodstvu in operativni pripravi dela. Takšnih, kjer bi si lahko pridobili izkušnje s področja gostinske dejavnosti, pa še nikoli. Kaj je potemtakem botrovalo k vaši odločitvi, da popolnoma spremenite področje dela?

MISJA:

Kot namestnik predsednika sindikata EMO sem aktivno sodeloval pri razreševanju problema ponovne zaposlitve delavk našega bifeja, ki so ostale »na cesti«, ko je zasebnik Prekoršek prekinil sodelovanje z našo tovarno. Takrat se je predsedstvo sindikata odločilo, da prevzame v upravljanje okrepčevalnico. Objavljen je bil razpis za vodjo, na katerega sem se prijavil. Ocenil sem, da bom lahko na tem delovnem mestu dosti bolj produktiven kot na delih, ki sem jih prej opravljal, saj se mi je končno ponudila prilika, da se preizkusim na področju, ki me je že od malih nog veselilo, pa zato nisem imel priložnosti. Sicer pa je gostinstvo v naši družini že tradicija.

EMAJLIREC:

O »Levčku« člani našega kolektiva še vedno ne vedo veliko. Ugibajo, ali je to zasebno ali družbeno podjetje, sprašujejo, kakšna je vloga sindikata v njem, predvsem pa jih zanima, kakšna je njegova osnovna dejavnost?

MISJA:

Podjetje LEVČEK je okrepčevalnica, ki je registrirana kot družba z omejeno odgovornostjo v zasebni lasti. Ko se je odločalo o prevzemu okrepčevalnice, je bilo sodišče mnenja, da sindikat nima zadostne osnove za registracijo kot družbenopravna oseba. Tako je sindikat pri ustanovitvi družbe le sodeloval z ustanovnim deležem, medtem, ko je poslovanje LEVČKA povsem samostojno, vendar pod nadzorstvom predsedstva sindikata. Osnovna dejavnost družbe je prodaja brezalkoholnih pijač in napitkov ter določenega dela prehrambenih artiklov. Zaradi neustrezno usposobljene kuhinje lahko prodajamo samo hrano, za katere pripravo ni potrebna kuhinja. Sicer pa je dejavnost LEVČKA tudi oddajanje počitniških kapacitet.

EMAJLIREC:

Veliko očitkov je v zadnjem času v zvezi s ponudbo v vaših bifejih in seveda na visoke cene. Kako je s tem?

MISJA:

Takšni očitki do mene osebno še niso prišli. Ponudbo bi sicer lahko povečali, vendar nam obstoječa oprema in aparati tega ne dopuščajo, za novo pa ni denarja. Primerjava cen v naši okrepčevalnici z ostalimi v Celju in okolici kaže, da smo z našimi cenami zelo nizko. Primerjava s trgovino pa ni na mestu, saj pravila obratovanja za enega ali drugega niso primerljiva.

Po sklepu upravnega odbora se oblikujejo prodajne cene na osnovi grosistične nabavne cene s pribitkom v višini 40 % in ustreznega procenta z zakonom prepisanega prometnega davka. Teh 40 % tvorijo stroški poslovanja (osebni dohodki, vzdrževanje, energija, prevozi, PTT, najemnina, ipd.).

EMAJLIREC:

Pričeli ste z okrepčevalnicami, pred začetkom letošnje poletne sezone pa ste prevzeli še skrb za letovanje naših delavcev. Omogočiti dopust delavcem s preplitkimi žepi pa ni kar tako...

MISJA:

Že v zasnovi ustanavljanja družbe smo si zadali nalogo, da v okviru naših dejavnosti prevzamemo tudi skrb za počitnikovanje naših delavcev. Predvsem iz razloga, da ne bi prišlo do odtujitve naših objektov, katere so naši delavci zgradili (oziroma omogočili njihov nakup) tudi s prostovoljnimi delom.

Ob prevzemu počitniških kapacitet v upravljanje konec aprila smo bili še dokaj optimistično razpoloženi. Delavcem smo resnično skušali omogočiti čim cenejši dopust, ponudili pa smo tudi odplačevanje na več obrokov. Naš cenik smo oblikovali tako, da se pokrijejo samo najosnovnejši stroški kot npr.: stroški obratovanja počitniškega doma, najemnina prostora v avtokampih in najemnina za počitniške kapacitete, katero smo po pogodbi dolžni plačati EMO – materi.

EMAJLIREC:

Po izjavah nekaterih članov kolektiva naj bi imel EMO v preteklosti do svojih počitniških kapacitet precej mačehovski odnos. Znano pa je tudi, da tudi odnos letovalcev do inventarja oz. družbene lastnine ni najbolj primeren. Izkušnje kažejo, da je nastala največja škoda prav zaradi neodgovornega ravnanja »stanovalcev« v prikolicah oz. objektih. Kako ste rešili to vprašanje, saj so naše prikolicice in objekti »razmetani« od toplice preko planin do morja?

MISJA:

Res je, da v EMO ni bilo nikoli pravega gospodarja, ki bi skrbel in uredil zadeve okoli počitniških kapacitet. Takšnemu načinu dela je bilo tudi primerno stanje objektov in opreme v trenutku, ko smo jih prevzeli v nadaljnje upravljanje. Avtokamp prikolicice smo morali pred pričetkom koriščenja temeljito popraviti, obnovitvena dela v kuhinji in jedilnici počitniškega doma v Crikvenici smo preložili na kasnejši čas, medtem ko bomo streho brunarice Jelke na Golteh prekrili po izteku šolskih počitnic. Uporabo počitniških objektov in opreme bomo nadzorovali, vsako morebitno neodgovorno ravnanje pa sankcionirali, oziroma zahtevali povrnitev povzročene škode.

EMAJLIREC:

Politična in gospodarska situacija ni prizanesla tudi vam. Zanimanja za letovanje skoraj ni, dom v Crikvenici je občasno zaprt, prikolicice ste iz Selca prepeljali v Novigrad in Kanegro, srečujete se s številnimi težavami. Kako jim uspevate biti kos, oziroma ali ste jim sploh? Iz katerih virov boste črpali denarna sredstva za pokrivanje izgub? Ali morda upate, da vas bo rešila posezona?

MISJA:

Razmere, katerim smo priča, so popolnoma blokirale vse naše aktivnosti v zvezi z letovanjem. Zaradi padca kupne moči naših delavcev, pa je vprašljivo tudi poslovanje okrepčevalnice. K poslabšanju njenega likvidnostnega stanja precej pripomorejo tudi družbe EMO kontejner, Energetska oprema, Posoda, ERC, Hišna energetika, Orodja in naprave, ki ne poravnava svojih obveznosti, kompenzacija z njimi pa ni možna, kajti tudi v LEVČKU potrebujemo gotovino za izplačilo osebnih dohodkov.

Zaradi številnih odpovedi letovanja je upravni odbor LEVČKA 16. julija tudi sprejel sklep o zaprtju počitniškega doma v Crikvenici za nedoločen čas, odpovedali pa smo tudi vsa letovanja v prikolicah v avtokampih ob morju (Kačjak, Novigrad). Prikolicice smo sicer pred pričetkom letošnje sezone iz predragega avtocampa v Selcah preselili na nove lokacije, v cenejše campe, vendar nam jo je zagodla vojna. Da smo pri tem utrpeli ogromno škodo, ni treba posebej poudarjati. Za pokrivanje izgub zaradi stroškov, ki so nastali, se bomo trudili pridobiti sredstva s strani Ema, ki je še vedno lastnik osnovnih sredstev. Ker se večina počitniških objektov nahaja na ozemlju Hrvaške, ni nobenega upanja na posezono.

EMAJLIREC:

Smo v stanju negotovosti za jutrišnji dan. Ob tem se seveda ni mogoče izogniti vprašanju ekonomske upravičenosti vzdrževanja celotnih počitniških kapacitet, saj v sedanjih težavnih časih ni mogoče pričakovati pomoči s strani Ema. Kaj torej prinaša prihodnost?

MISJA:

Zaradi vse bolj zaostrenih razmer v sosednji Hrvaški menim, da bi bilo v tem trenutku kakršnokoli vlaganje v počitniški dom Crikvenica zelo tvegano dejanje, ne vemo pa tudi, kako bodo v prihodnje urejeni lastninski odnosi med republikama, oziroma državama. Vsekakor pa je potrebno in vredno sanirati brunarico na Golteh, saj sem prepričan, da se bodo razmere v Sloveniji do zimske sezone normalizirale. Za avtocamp prikolicice mislim, da je najbolje, če jih prepeljemo na zimovanje v Celje, odprodamo tiste, ki so že skoraj dotrajane. To velja za vse štiri prikolicice v Kačjaku. Kljub negotovi prihodnosti in kljub temu, da bo verjetno polletna bilanca poslovanja LEVČKA negativna, sem še vedno optimist. Trdno verjamem, da bo prihodnost lepša.

Stanje in problemi varstva pri delu in požarnega varstva v EMO Celje

STANJE IN PROBLEMI VARSTVA PRI DELU

Služba varstva pri delu SLO in DS je tudi v preteklem letu skrbela za redno izvajanje s predpisi določenih nalog s področja varstva pri delu.

Številčno neustrezna kadrovska zasedba v SVD, SLO in DS predstavlja resne težave pri izvajanju številnih nalog, tako na področju varnostnega izobraževanja, kot tudi pri preventivnih pregledih delovnih sredstev, zaradi česar pri obeh preventivnih nalogah nastaja določena zamuda. Na navedeni problem je opozoril tudi republiški inšpektor za delo ob rednem pregledu celotnega podjetja.

Število nesreč se je v letu 1990 nekoliko zmanjšalo, pri čemer je potrebno tudi poudariti, da v preteklem letu ni prišlo do nobene težke ali smrtne nesreče, kar predstavlja sicer ugodno sliko varstva pri delu.

Služba varstva pri delu je raziskala vse nesreče do katerih je v delovni organizaciji prišlo in pri vseh nesrečah predpisala ustrezne ukrepe.

Namen predpisanih ukrepov je bil v tem, da se odstranijo vzroki zaradi katerih je do nesreče prihajalo, in da se v bodoče iste nesreče ne bi več ponavljale. Pri tem pa je deloma uspela le v varilnici ročajev v posodi, kjer so se po številnih nesrečah v preteklosti, končno nekateri varilni stroji preuredili tako, da se na njih lahko uporabljajo dvoročni vklopni sistemi, s čimer so potencialne nevarnosti za nesreče končno eliminirane.

Še vedno pa obstaja problem nevarnih tehnoloških postopkov v oblikovalnici v obratu Predelava kovin, kjer se seveda opravljajo delovne operacije v nasprotju z vejavnimi predpisi.

Izvajanje del v mešalnici surovin v podjetju Kemija pa še nadalje predstavlja povečano nevarnost za zdravje, zaradi preokračanih koncentracij škodljivih substanc, kljub sicer izvedeni sanaciji stanja v topilnici in izgradnje čistilne naprave.

Zaradi kršitev varnostnih predpisov oziroma neizvajanja varnostnih ukrepov je služba varstva pri delu zahtevala v 8 primerih uvedbo disciplinskega postopka. Skupno pa so bili v dejanskem disciplinskem postopku trije primeri.

V letu 1990 je služba varstva pri delu poslala na periodične zdravniške preglede skupno 539 delavcev.

Izvajanje varnostnega izobraževanja je bila tudi v letu 1990 stalna naloga službe varstva pri delu, SLO in DS. V to izobraževanje je bilo vključenih poleg novospreglatih tudi večje število redno zaposlenih delavcev, kakor tudi učencev na obvezni delovni praksi.

Tako je opravilo preizkus znanja iz splošnega dela varstva pri delu 233 delavcev. Specialni preizkus znanja so v letu 1990 opravili 203 delavci in 76 učencev na obvezni šolski praksi.

Stanje nesreč v letu:

1989

2 težki nesreči
143 lahkih nesreč
26 nesreč izven dela

1990

136 lahkih nesreč
19 nesreč izven dela

Od skupnega števila zaposlenih moških (1561) se je v letu 1990 poškodovalo 116 delavcev ali 7,43 %. V letu 1989 pa se je poškodovalo 145 delavcev ali 8,47 %.

Od skupnega števila zaposlenih žensk (989) pa se je v letu 1990 poškodovalo 39 delavk ali 3,94 %. V letu 1989 pa se je poškodovalo 26 ali 2,37 % od skupnega števila zaposlenih žensk.

Tudi v preteklem letu je procent poškodovanih moških bistveno večji od procenta poškodovanih žensk, čeprav je v primerjavi z 1989 narastel.

Povečan procent poškodovanih moških se utemeljuje s tem, da so le ti v glavnem zaposleni na težjih in nevarnejših delih.

Največ nesreč se je v preteklem letu pripetilo v ponedeljkih in sicer 33, sledi pa torek z 32 poškodovanimi delavci.

Najbolj nevarna glede na število nesreč je bila v letu 1990 tretja delovna ura, sledi pa ji druga delovna ura, v primerjavi z letom 1989, ko je bilo največ nesreč v šesti delovni uri, kateri je sledila peta delovna ura.

Skupno je opravilo preizkus znanja iz varstva pri delu 512 oseb ali 20,1 % vseh zaposlenih delavcev, za kar je bilo potrebno veliko angažiranje delavcev v službi varstva pri delu.

Izdelava navodil za varno delo je bila tudi v preteklem letu stalna naloga v službi varstva pri delu.

Kot vsa leta doslej so se tudi v preteklem letu tekoče izvajali tehnični pregledi novonabavljenih in generalno popravljenih delovnih sredstev.

Zaradi kadrovskih težav je tudi v preteklem letu prihajalo do težav pri rednih pregledih delovnih sredstev. Tako je prihajalo pri pregledih vilicarjev, dvigalnih naprav in ostalih strojev ter naprav do določenih zamikov, kar je šlo na račun preventivnih varstvenih ukrepov in zamud pri odpravi nepravilnosti.

V službi varstva pri delu se je redno upošteval odlok o izvajanju deratizacije, prav tako pa se je skladno s sanitarnimi predpisi redno izvajala dezinfekcija in dezinfekcija delovnih, garderobnih in drugih sanitetnih prostorov.

Poleg navedenih pa so se v službi varstva pri delu izvajale tudi različne naloge, ki so se tekoče pojavljale med letom.

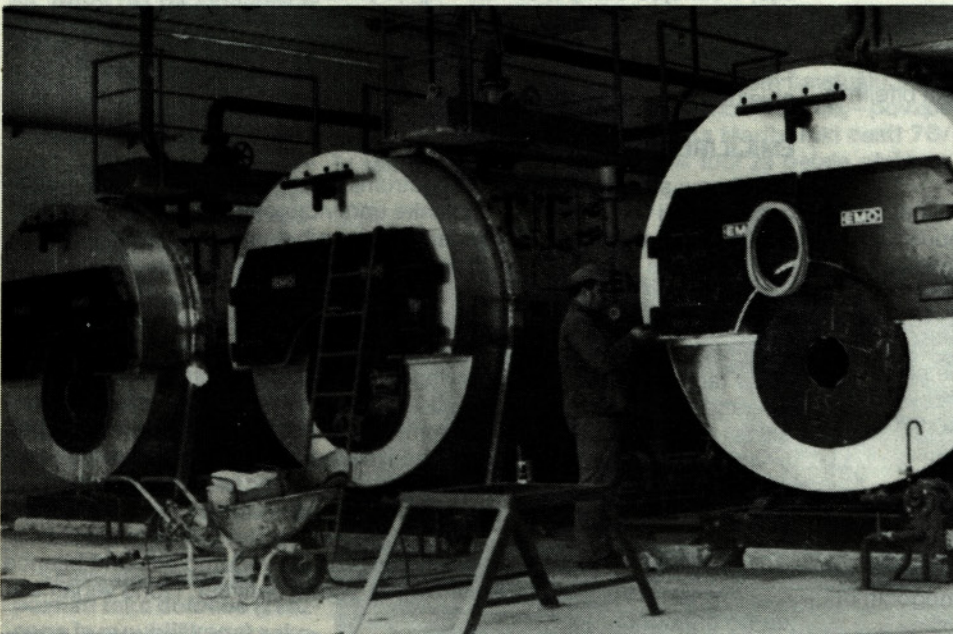
Kljub določenim odpravljenim nalogam, pa je na področju varstva pri delu ostalo še veliko hujših problemov, ki jih bo v bližnji bodočnosti potrebno reševati, med katere je potrebno šteti zlasti:

ŠTEVILO PRIMEROV

VZROKI POŠKODB PRI DELU	1989	1990
Poškodbe izven dela	25	19
Stroji in naprave s hibami	-	-
Motnje v normalnem teh. postopku	3	-
Ročno orodje in orodje na meh. pogon	2	2
Električne naprave	1	1
Nepravilno urejeni del. prostori	2	5
Nepravilna in nezadostna razsvetljava	-	-
Natrana delovišča	3	2
Transportne poti	4	8
Pomanjkanje varnostnih naprav	12	11
Nepravilna uporaba zašč. sredstev	5	8
Višje sile (elementarne sile)	1	-
Ni faktorja v del. okolju	1	-
Nesmotern in nevaren način dela	93	82
Slaba organizacija dela	8	8
Pomanjkanje splošne kontrole	-	-
Pomanjkanje ustrež. poklic. šol. izobrazbe	-	-
Pomanjkanje poklicnih izkušenj	4	-
Kršitev varnostnih predpisov	5	5
Psihične lastnosti in pomanjkljivosti	-	-
Zdravstvene motnje delavcev	1	1
Kršitev varn. pred. zaradi naglice pri delu	1	-
Elementarne sile	-	2
SKUPAJ:	171	155

Tabela prikazuje poškodbe pri delu po vzrokih v primerjavi z letom 1989.

V tabeli so zajete poškodbe vseh programov.

– Problem ureditve lokalnega odsesovanja v lužilnici pocinkovalnice (ureditev odsesovanja ob kadeh), ter zaključek nedokončane posodobitve doziranje HCl v pocinkovalnici.

– Ureditev odsesovanja oziroma izvedba avtomatskega doziranja snovi v mešalnici frit.

– Dokončno ureditev dvoročnih vklopov pri vseh varilnih strojih v varilnici ročajev.

– Izvedba ukrepov v zvezi z ugotovitvijo varnega načina manipuliranja z nevarnimi in strupenimi snovmi. Po zahtevi službe varstva pri delu z dne 7. 6. 1990 katera še ni bila realizirana).

– Reševanje tudi številnih drugih problemov, ki vplivajo na varnost pri delu oziroma na delovne pogoje v posameznih delovnih enotah.

Podatki o številu ponesrečenih glede na čas zaposlitve v podjetju EMO v primerjavi z letom 1989 kažejo naslednje stanje:

Čas zaposlitve:	Število ponesrečenih oseb	
	1989	1990
do 1 leta	23	17
od 1 do 4 leta	51	38
od 5 do 9 leta	29	34
od 10 do 19 leta	34	30
od 20 do 29 leta	13	12
od 30 do 34 leta	8	2
od 35 do 39 leta	1	0
nesreče izven dela	12	21
SKUPAJ:	171	155

Glede na kvalifikacijsko strukturo pa je stanje ponesrečenih v primerjavi z letom 1989 prikazano v naslednji tabeli:

Stopnja izobrazbe:	Štev. zaposl. v letu		Štev. in % ponesrečenih oseb v letu			
	1989	1990	1989	%	1990	%
Brez izobrazbe in nepopolna osnovna šola	1044	901	38	3,6 %	38	4,2 %
Osnovna šola	622	616	74	11,9 %	65	10,5 %
Šola za K – delavce	533	477	40	7,5 %	36	7,5 %
Šola za VK – delavce	49	36	5	19,2 %	1	2,8 %
Srednja šola	391	359	13	3,3 %	14	3,9 %
Višja šola	98	92	1	1,02 %	1	1,1 %
Visoka šola, mag.	70	69	-	-	-	-
SKUPAJ:	2807	2550	171	5,9 %	155	6,1 %

Stanje ponesrečenih delavcev na delu po posameznih izmenah v primerjavi z letom 1989 prikazuje naslednja tabela:

IZMENA:	Število nesreč v eni izmeni	
	1989	1990
I. IZMENA	115	115 (5,4 %)
II. IZMENA	50	37 (8,5 %)
III. IZMENA	6	3 (16,6 %)
SKUPAJ:	171	155 (6,07 %)

Ostali podatki o stanju nesreč v letu 1990

V letu 1990 je bilo skupno 155 ponesrečenih delavcev ali 6,07 % od skupnega števila zaposlenih (2550).

V letu 1989 je bilo skupno 171 ponesrečenih delavcev ali 6,09 % od skupnega števila zaposlenih (2807).

Na eno nesrečo je v letu 1990 odpadlo povprečno 17,98 izgubljenih dni.

Iz prikazanega sledi, da so bile nesreče v letu 1990 lažjega značaja kot v preteklem letu.

Glede na vrsto nesreč je bilo v delovni organizaciji v primerjavi z letom 1989 naslednje stanje:

Stanje in problemi varstva pred požari

Varstvo pred požari je sestavni del celotnega varstva pri delu, katerega pokriva služba varstva pri delu, SLO in DS.

Tako je služba varstva pri delu tudi v preteklem letu izdajala dovoljenja za uporabo odprtega ognja v prostorih, ki za to niso ognjevarno urejeni, pri čemer so bili določeni ustrezni požarnovarnostni ukrepi.

Služba varstva pri delu je redno opozarjala na nepravočasno servisiranje gasilskih aparatov v posameznih objektih oziroma delovnih prostorih.

Še posebej je služba varstva pri delu skrbela, da se je opravil požarnovarnostni pregled po vseh delovnih prostorih EMO in da so se ugotovljene pomanjkljivosti odpravile.

V sodelovanju pri navedenih pregledih je služba varstva pri delu angažirala tudi sodelavca iz Zavoda za reševalno in tehnično službo Celje.

Preventivno na področju požarnega varstva je služba varstva pri delu, SLO in DS delovala tudi takrat, ko so v podjetje EMO prihajali opravljati različna dela tuji izvajalci del, s tem da so se v pismene dogovore o izvajanju skunih ukrepov s področja varstva pri delu vnašali tudi ustrezni požarnovarnostni ukrepi.

Za izvajanje raznih operativnih nalog se je služba varstva pri delu povezovala z industrijskim gasilskim društvom.

Dežurna gasilska služba je bila tako prisotna redno 24 ur dnevno z enim gasilcem.

V času odsotnosti medicinske sestre v prvi pomoči v vseh dela prostih dneh, ter v nočnem času je dežurna služba nudila prvo pomoč poškodovanim ali obolelim delavcem v letu 1990 skupno 4056 ur.

Poleg navedenega je IGD izvedlo številne naloge tako v podjetju, kot tudi izven njega, v času lanskoletne poplave, kjer so se izvajala najrazličnejša črpanja vode in se je s tem prispevalo k zmanjšanju škode na premoženju. Tudi pri tej akciji je služba varstva pri delu izvajala koordinacijo nalog s kriznim štabom v občini Celje.

V letu 1990 v EMO večjih požarov ni bilo. Zaradi boljših preventivnih ukrepov se je zmanjšalo tudi število začetnih požarov.

Skupno je prišlo v preteklem letu do 4 začetnih požarov, in sicer:

- I. TOZD POSODA – 2 požara;
- II. TOZD VZDRŽEVANJE – 1 požar;
- III. TOZD ODPRESKI – 1 požar.

Pravočasno lokaliziranje in pogasitev začetnih požarov je preprečila nastanek večje materialne škode.

STANJE OBRAMBNIH PRIPRAV V EMO

Zaradi znanih sprememb in dopolnitev, Zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni sa-

mozaščiti SR Slovenije iz leta 1982 in sprememb objavljenih v Ur. list SRS šte. 22/83, so se v EMO v skladu z omejenimi spremembami in dopolnitvami uskladile in dopolnile vsebine pravnih aktov.

Na obrambne priprave so vplivale tudi organizacijske spremembe v EMO oz. ustanovitve posameznih družb – podjetij, prav tako pa tudi priprava novega zakona o obrambi in zaščiti R Slovenije.

Po sprejemu novega zakona o obrambi in zaščiti R Slovenije bo v krajšem času prišlo do novih usmeritev in navodil za poenoteno delovanje obrambnih priprav.

Zaradi finančnih težav so se realizirale le najnujnejše postavke po planu sredstev za SLO in DS za leto 1990 in sicer: Nabava literature, nabava mask in izvajanje umetnega dihanja, nabava sanitetnega materiala (zamenjava dotrajanega v torbica prve pomoči), usposabljanje enote CZ in PMP in izvedba tekmovanja na nivoju občine (ekipa EMO – prvo mesto), usposabljanje GE preko IGD EMO.

Na pobudo občine Celje, so bile ukinjene splošne enote CZ. Naloge splošnih enot bo v bodoče izvajalo gasilsko društvo podjetja. Vse naloge na zahtevo občinskih upravnih organov so bile v roku in uspešno rešene.

Po prejemu nadaljnih smernic in navodil ob strani obč. upr. org. se bodo izvedle kadrovske spremembe oziroma se bo določilo nove odgovorne nosilce obrambnih priprav v posameznih podjetjih.

PRVA POMOČ IN ZDRAVSTVENA SLUŽBA

V skladu s predpisi iz varstva pri delu je v okviru službe varstva pri delu organizirana tudi prva pomoč. Strokovno sta to naloge zadovoljivo opravljali dve medicinski sestri. Skupno je bilo v prvi pomoči v letu 1990 opravljenih 7792 strokovnih storitev, v primerjavi z letom 1989, ko je bilo opravljenih 8178 storitev.

V zvezi s sodelovanjem službe varstva pri delu z zdravstveno službo pa je potrebno poudariti, da le to ni bilo zadovoljivo, saj se je število obiskov predstavnikov zdravstvene službe na posameznih delovnih mestih in v službi varstva pri delu zmanjšalo.

Ostali problemi pa so se v glavnem zadovoljivo reševali sproti kot so se le ti pojavljali.

PREDVIDENE NALOGE NA PODROČJU VARSTVA PRI DELU IN POŽARNEGA VARSTVA V LETU 1991

Tudi v bodoče bo služba varstva pri delu skrbela za stalno uveljavljanje varstvenih in požarnovarnostnih ukrepov, ter na področju obrambnih priprav. Slednje bo potrebno vskladiti z novimi predpisi v republiki Sloveniji, ki bodo uveljavljeni v letu 1991.

Upoštevač organizacijske spremembe v EMO in nastajajoče nove predpise s področja varstva pri delu bo potrebno izdelati nove interne akte iz področja varstva pri delu in požarnega varstva.

Nadoknaditi bo potrebno zaostanek pri varstveni vzgoji in preizkusih znanja s področja varstva pri delu in požarnega varstva, ki je v preteklem letu nastal zaradi bolniške odsotnosti v službi varstva pri delu.

Dokončno bo potrebno izvesti grupiranje nevarnih in strupenih snovi po zahtevah službe varstva pri delu, ki je v preteklem letu izpadla zaradi neustreznega pristopa, tehnoloških služb v posameznih programih.

V okrnjeni kadrovski zasedbi v službi varstva pri delu pa se pregledi delovnih sredstev tudi v bodoče ne bodo mogli izvajati v predvidenih rokih, zato bo prihajalo pri teh pregledih do zamud, kar pa gre na račun slabše preventive na področju varstva pri delu in požarne varnosti.

Za nadaljnji razvoj varstva pri delu bo potrebno reševati tudi kadrovske problematiko v skladu z zahtevo republiškega inšpektorja dela.

AMC, Zepter, EMO, Silit, WMF ...?

Kakšne značilnosti in posebnosti odlikujejo visokokvalitetno nerjavno posodo AMC, ZEPTER, DIAMANT v primerjavi s cenejšimi izdelki?

Kakšna je razlika med posodami, ki so izdelane iz različnih materialov (nerjavna, emajlirana, aluminjska, teflonska, steklena)?

Takšna in podobna vprašanja se v zadnjem času dokaj pogosto pojavljajo v družinskih in strokovnih revijah, včasih pa tudi mi, kot proizvajalci posode, dobimo zahtevek kakšnega kupca za strokovni odgovor ali nasvet.

Karakteristično vprašanje je objavljeno v reviji »OTROK IN DRUŽINA«, št. 4, april/maj 1991, ki ga povzemam:

Spoštovana urednica!

Premišljava sem, na katero ustanovo, oziroma revijo naj naslovim svoj problem. Iščem ljudi, ki bi bili nepristranski, zato sem se odločila za vas, da mi po svojih močeh razjasnite določene dileme. Veliko govorimo o ekologiji, zdravi prehrani, o okolju, prijaznih predmetih itd. Trgovci pa nam ponujajo vsak dan nove proizvode, ki so za zdravo življenje najboljši. Po drugi strani pa se razlikujejo mnenja različnih »strokovnjakov«, ki isto stvar zanikajo in trdijo, da so ti predmeti življenjsko nevarni. Zato bi prosila, da v vaši reviji spregovorite o naslednjih stvareh:

1. Kuhanje v AMC posodi

Po mnenju prodajalcev naj bi bilo izredno zdravo, po drugi strani pa slišim, da je to prava »atomska bomba« v kuhinji, da so ljudje zaradi njene uporabe močno zboleli in celo umrli.

2. Teflonska posoda

Verjetno bi odgovor – pošten – pomagal marsikateri gospodinjici, ker večina kuha tudi za otroke in ne bi želeli, da jih namerno zastrupljamo z dragimi izdelki.

Hvala za razumevanje.

Milena Peterka

Podobna vprašanja zastavlja gospa Dragica Fičur iz Izole, v pismu, ki ga je naslovila na Razvojno službo v Emu. Med drugim piše:

»Prosim vas, če lahko napišete nekaj besed o tisti, tako kvalitetni posodi AMC – Italia, ki jo menda po nemški licenci izdelujejo v Italiji.

Nekateri to posodo zelo hvalijo, istočasno pa na drugi strani govorijo prav nasprotno, npr., da je radioaktivna, da prehaja iz posode strup v hrano, da je italijanska posoda slabša kot nemška itd.

Predvidevam, da vam je težko dajati oceno posode, ki jo vi ne proizvajate, vendar v kolikor lahko pomagate, storite to. AMC posodo nameravam kupiti za darilo.

Seveda sem v odgovoru priporočil našo trebušeno emajlirano posodo, vendar je pismo zanimivo, ker zastavlja podobna vprašanja kot so bila objavljena v časopisu.

In kakšen je »strokovni« odgovor redakcije.

»Zakaj z AMC posodo lahko pripravimo bolj zdravo, okusno hrano?«

AMC posoda je iz kvalitetnega nerjavečega jekla v razmerju 18/10 Cr/Ni (krom/nikelj). Sendvič dno (je iz osmih kovin) omogoča enakomerno porazdelitev toplote ob minimalnem dovajanju energije (zadošča prižgana sveča).

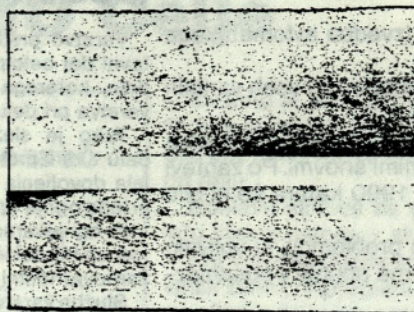
Poseben pokrov s svojo težo in s kondenznim železom povzroča, da se posoda hermetično zapre. Živila se tako ob odvajanju toplote segrejejo, oddajajo vlago. Topel vlažen zrak se dviga, na pokrovu se ohlaja in kondenzira, s tem pa tvori vodni film. Zaradi kroženja toplega in vlažnega zraka se živila dušijo v lastnem soku, ohranijo vitamine in hranilne snovi.

V AMC posodi »kuhamo« živila pri temperaturi od 90 do 95 stopinj Celzija brez vode, masti, ob minimalnem dodatku soli in minimalnem dovajanju toplotne energije. Proizvajalci posode zatrjujejo, da je površinska obdelava nerjavečih posode tako kvalitetna, da ne povzroča »luženja kovin«, ki bi bilo škodljivo za zdravje.

Strokovnjaki tujih potrošniških revij (Consumers' Research, 12/90) pa kljub temu priporočajo, da živil, ki vsebujejo veliko kisline in soli, ne shranjujemo v nerjavečih posodah daljši čas, čeprav negativni vplivi še niso znani.

TEFLONSKA POSODA

Teflon je neporozen in nekoroziven odporen plastični material, ki omogoča kuhanje brez uporabe maščob (za palačinke, jajca, itd.). Kljub temu, da je teflon »oznaka« za odporen material, proizvajalci priporočajo

Spoj posoda – vmesna Al plast (pov. 200x).

Spoj vmesna Al plast – spodnja plošča (pov. 200x).

Spoj med posodo in Al plastjo na robu dna (pov. 100x).

Mikrostrukturne značilnosti platiniranih plasti na vzorcu 1.

uporabo lesenih ali plastičnih pripomočkov za kuhanje. Ob nepravilni uporabi se teflonska površina poškoduje in odluščeni delci se pomešajo s hrano. Prav zato strokovnjaki odsvetujejo uporabo poškodovane teflonske posode. Varnost uporabe teflonske posode povečamo tudi s pravilnim segrevanjem (pri pregorevanju teflon »cveti« in razvijajo se toksični hlapi) in s pravilnim vzdrževanjem (pri pomivanju ne uporabljamo žičnatih gobic).

Tako so odgovorili v reviji »Otrok in družina«. Kakšne pripombe bi lahko imeli na tako lep odgovor ob tem, da je povzetek reklamnega teksta proizvajalca.

Na kratko bom poskušal pojasniti naša lastna spoznanja pri rednem razvojnem delu. Zaenkrat pa se bom omejil na nerjavno posodo.

NERJAVNA POSODA – KAJ VPLIVA NA KVALITETO?

Kaj sploh vpliva na kvaliteto nerjavne posode in kakšne so primerjalne uporabne vrednosti le-te v primerjavi s posodami iz drugim materialov.

Material in tehnologija pri proizvodnji nerjavne posode

Poudarimo lahko nekaj lastnosti, ki vplivajo na razvrstitev posode v skupino kvalitetne ali pa manj kvalitetne nerjavne posode, in sicer glede na:

1. Material, iz katerega je izdelano telo posode.
2. Material, iz katerega je izdelano dno posode in debeline le-tega.
3. Funkcionalne prednosti in natančnost izdelave.
4. Uporabnost pri kuhanju.

Po omenjenih fazah lahko na kratko naredimo primerjavo kvalitetne in manj kvalitetne nerjavne posode.

Material

Vsi znani proizvajalci nerjavne posode, kvalitetne in manj kvalitetne, uporabljajo za izdelavo posode nerjavno pločevino Cr Ni 18/10 (18 % Cr, 10 % Ni) različne debeline. Na Metalurškem inštitutu v Ljubljani smo izvedli preiskavo vzorcev znanih proizvajalcev nerjavne posode (AMC, DIAMANT, NOXRIV, KUHN-RIKON). Kemična sestava je določena v elektronskem mikroanalizatorju in pri vseh posodah vseh omenjenih proizvajalcev smo ugotovili, da so izdelane iz nerjavne pločevine Č. 4571 (prokron 11), debeline od 0,45 do 0,7 mm. Kvalitetnejše posode so izdelane iz debelejših pločevine.

V zadnjem času so se na tržišču pojavile nerjavne posode, ki so izdelane iz večplastne pločevine (3 ali 5 plasti, aluminij platiran z nerjavnim jeklom), o katerih bomo kaj več spregovorili kdaj drugič.

Material dna posode in debelina dna

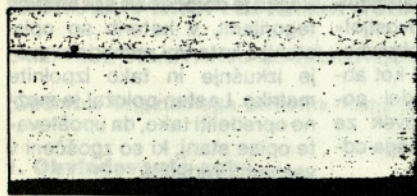
Dno posode je narejeno kot sendvič (skica št. 1), ki ga tvorijo dno posode, srednja plast iz aluminija in spodnja plošča (lahko tudi srajca) iz enakega materiala, iz katerega je izdelana posoda. Tudi material dna posode so enaki pri vseh proizvajalcih, kvaliteta posode pa je odvisna od debeline jeklene pločevine, debeline in čistosti aluminija (pri kvalitetni posodi 0,5 % nečistoč, pri manj kvalitetni pa 1 %) ter načina spajanja dna. Tudi za dno so kemične analize določene v elektronskem mikroanalizatorju. Sporočila posameznih firm o materialih z osmimi legirnimi elementi so reklamnega značaja. Na kvaliteto, prevodnosti dna in možnost shranjevanja toplote v posodi vplivajo predvsem debeline posameznih plasti dna posode.

Verjetno ste že opazili, da ima manj kvalitetna in cenejša nerjavna posoda tanko dno z nedokončanim sendvičem (brez spodnje jeklene plošče). Če se upošteva izredno velika razlika v toplotni prevodnosti za aluminij in jeklo Č. 4571 (za aluminij je 229 w/m°k in za Č. 4571 le 20 w/m°k), potem ni težko razložiti učinkov enakomernega segrevanja dna posode in dolgega zadrževanja toplote v posodi pri debelejšem dnu.

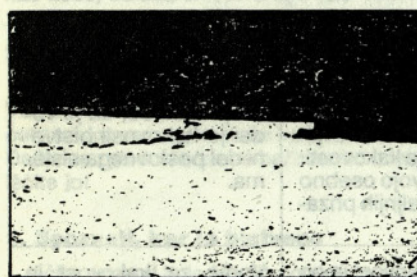
Poseben vpliv ima tudi različna tehnologija izdelave dna. Pri kvalitetnejši posodi se sendvič dno izdeluje istočasno s hladnim stiskanjem aluminijske plošče in jeklenih pločevin, pri manj kvalitetni posodi pa z lotanjem dna. (Sliki št. 2 in 3). Lotanje omogoča ostanek neenakomerne debeline plasti lota med posameznimi segmenti dna, kar vpliva na pojav neenakomerne segretosti in točkovne pregrelosti dna. Debelina aluminijskega sloja v sendviču je od 4 do 6 mm.

Če se za hip ustavimo pri prvih dveh lastnostih nerjavne posode, ki sem jih predstavil, lahko poudarim naslednje:

Vse posode, kvalitetnejše pa tudi manj kvalitetne, so izdelane iz enakega materiala, vse ostalo je reklamnega značaja. Tehnologija izdelave pri kvalitetnejših posodah zagotavlja bolj kvaliteten spoj pri sendvič izvedbi dna.

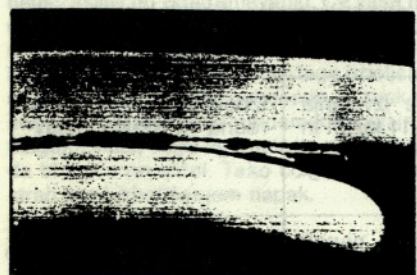
Plast spajke med vmesno plastjo Al zlitine in spodnjo ploščo (pov. 50x).

Ostanki talila na stiku posoda - vmesna plast Al zlitine (pov. 200x).

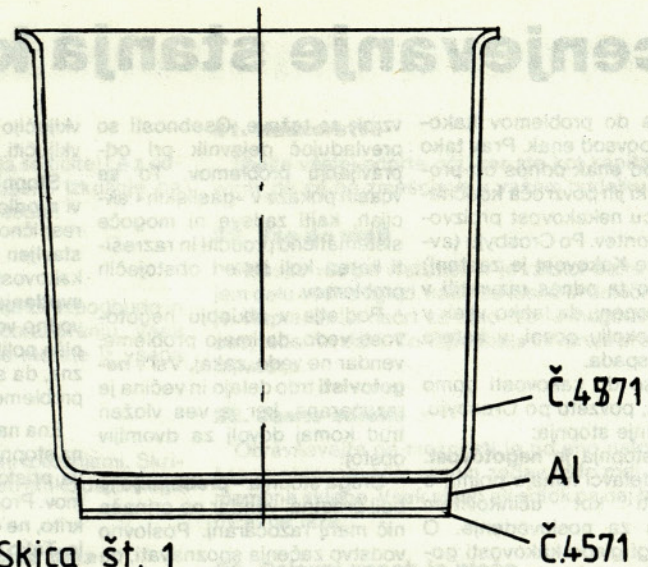

Spajka na stiku posoda - vmesna plast Al zlitine na robu dna (pov. 50x).

Spoj posode in spodnje plošče ob robu dna (pov. 30x).

Posnetek mikrostrukture spoja med dnom posode in aluminijsko ploščo kaže, da je spoj pri kvalitetnejši posodi brezhiben, medtem ko je pri lotani izvedbi očiten ostanek neenakomernega filma lota.

Skica št. 1

Kvalitetnejša posoda ima debelejšo dno in s tem tudi, boljše lastnosti glede enakomernosti prevajanja in dolžine zadrževanja toplote. Vse to pa pomeni, da s cenejšo nerjavno posodo ne moremo doseči enakih učinkov pri kuhanju in pečenju kot s kvalitetnejšo in večkrat dražjo, saj je material, iz katerega so posode izdelane, vendarle isti.

(Nadaljevanje prihodnjic)
mag. Vasilije TUCIĆ, dipl. ing.

RAZVOJNA SLUŽBA

EMO - CELJE

18. 4. 1991

Gospa

Dragica FIČUR

66310 IZOLA

Brkinska 24

Spoštovana gospa Fičur!

Res je, da težko objektivno ocenjujemo posodo, ki jo proizvaja konkurenca, vendar lahko posredujemo dejstva, do katerih smo s preizkusi prišli.

AMC je nedvomno izredno kvalitetna nerjavna posoda, z vrsto naštudiranih konstrukcijskih prednosti (posoda gre v pokrov in drugo posodo, pokrov se zatakne za ročaj) in z dobro prmišljenim načinom uporabe posode pri kuhanju s pomočjo termometra v gumbu posode. To so prednosti v primerjavi z nerjavnimi posodami drugih proizvajalcev. Če upoštevamo navodila za uporabo AMC posode, lahko dietno hrano pripravimo (pečenje brez masti, kuhanje brez vode) tudi v vsaki drugi nerjavni posodi z enakim učinkom, s tem, da je boljša tista posoda, ki ima debelejšo dno, saj sta izkoristek toplote in količina akumulirane toplote odvisna prav od debeline dna. Raziskave so pokazale, da je material posode in pa dno pri AMC posodi, popolnoma enake sestave, kot pri posodah drugih proizvajalcev, vse ostalo je stvar propagande.

Opozoril bi rad na nekaj drugega. Najnovejši rezultati raziskav kažejo negativen vpliv oddajanja niklja iz nerjavnega jekla oz. pojav alergije pri ljudeh (občutljiv vsak dvajseti moški in vsaka osma ženska). Zaradi tega strokovnjaki priporočajo uporabo steklenih ali emajliranih posod, ki so bakteriološko najbolj neoporečne. Z bakteriološkega stališča je najbolj oporečna teflonska posoda.

Na koncu še moj nasvet v zvezi z nakupom darila. Pri nakupu bi se vsekakor opredelil za kvalitetno emajlirano posodo (tukaj velja pravilo, da je debelejša in težja posoda tudi boljše). V Evropi je nekaj zelo znanih firm »SILIT«, WMF, BEKA in drugi. Težke posode, razen črne ETERNE, mi še nimamo v programu, vendar jo bomo v kratkem imeli. Osebno uporabljam EMO trebušno posodo, ki jo izdelujemo tudi v lepih barvnih izvedbah in luksuzno opremljeno, primerno za darilo (na primer set LUI v katalogu). Prednost nerjavne posode je v tem, da emajlirano posodo, če jo udarite, ne morete popraviti, vendar mislim, da je boljše imeti pet novih kompletov emajlirane posode, z vedno novim in drugačnim dekorjem, kot pa eno in isto nerjavno posodo (vrednostna primerjava cen nerjavne posode in pa emajlirane posode).

O naši posodi ne bom pisal, ampak vam pošiljam katalog. Za pogoje in cene pa se lahko obrnete na prodajno službo. tel. 063/32-112 - domača prodaja.

Upam, da sem vam vsaj malo pomagal.

S prisrčnimi pozdravi!

Vodja razvojne službe EMO
mag. Vasilije TUCIĆ, dipl. ing.

Ocenjevanje stanja kakovosti

Odnos do problemov kakovosti ni povsod enak. Prav tako ni povsod enak odnos do problemov, ki jih povzročajo končnemu kupcu nekakovost proizvodov in storitev. Po Crosbyju (avtor knjige Kakovost je zastoj) je možno ta odnos razvrstiti v nekaj stopenj, da lahko vsak v svojem okolju oceni, v katero stopnjo spada.

Odnose do kakovosti bomo razvrstili, povzeto po Crosbyju, v naslednje stopnje:

Prva stopnja je **negotovost**. Vodilni delavci nimajo pojma o kakovosti kot učinkovitem sredstvu za poslovanje. O svoji vlogi glede kakovosti govorijo z izrazi, kot so »policaj« ali »lovski čuvaj«, katerih naloga je ujeti kriminalce pri delu. Probleme neskladnosti z zahtevami (izdelki neustrezne kakovosti) jemljejo kot napake, ki so posledica prevelike popustljivosti do »hudobnežev«.

Na stopnji **negotovost** je funkcija kakovosti običajno porinjena v naročje enega izmed delovnih področij; proizvodnje, razvoja ali tehnologije. Kontrola kakovosti je včasih posebna služba in je dodeljena ljudem iz proizvodnje.

Vsak problem obravnavajo kot enkratni problem, čeprav so se z njim srečali že prej. Problemi porajajo probleme, ker manjka sistematična metoda za odkrit napad na probleme. Rezultat tega je čustvena prizadetost na vodstveni ravni. Rajši se vprašajo »kdo« je med povzročitelji težav, namesto, »kaj« je

vzrok za težave. Osebnosti so prevladujoč dejavnik pri odpravljanju problemov. To se včasih pokaže v »gasilskih« akcijah, kajti zadeve ni mogoče sistematično proučiti in razrešiti kateri koli izr. erl obstoječih problemov.

Podjetja v obdobju negotovosti vedo, da imajo probleme, vendar ne vedo, zakaj. Vsi v **negotovosti** trdo delajo in večina je razočarana, ker je ves vložen trud komaj dovolj za dvomljiv obstoj.

Druga stopnja – **prebujanje** je bolj prijetna, vendar ne prinaša nič manj razočaranj. Poslovno vodstvo začne spoznavati, da vodenje lahko pomaga kakovosti, vendar ni pripravljeno vložiti dovolj časa in denarja za njeno uresničitev.

Ljudje na stopnji **prebujanja** se še niso dovolj zavedli spoznanja, da vodenje kakovosti vsebuje več kot poznavanje tehničnih vidikov izdelka ali storitve. Vendar na tej stopnji pogosteje opravljajo kontrolo in probleme odkrivajo v zgodnejših fazah proizvodnega cikla. To nekoliko znižuje stroške popravil in hkrati dopušča več časa za reševanje problemov.

Stalne probleme evidentirajo in jih razdelijo skupinam v obdelavo. Te dosežejo precej, vendar je njihov domet še omejen na bližnjo prihodnost. O daljnosežnih rešitvah resno ne razmišljajo.

Prikazani stroški kakovosti so bistveno nižji od dejanskih, ker v izračun preprosto ne

vklučijo vsega, kar bi morali vključiti.

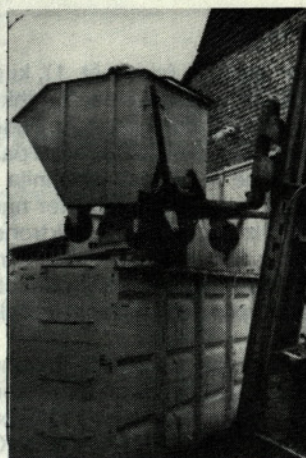
Stopnja **razsvetljenja** se pojavlja z odločitvijo, da se začne in resnično izpelje formalno postavljen program za izboljšanje kakovosti. Vrata v stopnjo **razsvetljenja** se odpro, kot poslovodno vodstvo sprejme in podpiše politiko kakovosti in ko prizna, da sami povzročamo svoje probleme.

Ena najbolj očitnih sprememb na stopnji razsvetljenja zadeva pristop k reševanju problemov. Probleme obravnavajo odkrito, ne da bi iskali grešne kozle. Tako se gradi gladko delujoč sistem za razrešitev problemov.

Stroški kakovosti bodo zdaj prvič dobro ovrednoteni. Pri računanju bo še vedno manjkala tretjina stroškov, vendar bo dosežena dovolj primerna ocena, ki bo pokazala, na katerih področjih je treba znižati stroške.

Na čelu gibanja za izboljšanje kakovosti je zdaj uradno postavljena delovna skupina za izboljšanje kakovosti, ki ji ne načeljuje direktor za kakovost, ampak kdo drug. Delovna skupina si vzame toliko časa, kolikor je potrebno za rešitev problemov. Njihov cilj je vzpostaviti sistem in pripravljenost za kakovost, ki bo trajala dolgo časa.

Stopnja **modrosti** je povsem drugačna. Tisti, ki so že globoko prodrli v to stopnjo, se kar naenkrat sprašujejo, zakaj so nekaj imeli vse te probleme in zakaj je služba za kakovost vedno živela svoje življenje.

Stvari se v glavnem odvijajo mirno. Zniževanje stroškov je v teku; ko se pojavijo problemi, jih obdelajo in jih ni več. **Modrost** je stopnja, na kateri dobi podjetje priložnost uveljavitve sprememb za dolgo časa.

Na stopnji **modrosti** so poročila o stroških kakovosti bolj točna. Prihranek zaradi pozornosti, posvečene stroškom kakovosti, ki je izražena z absolutnim zneskom, je običajno veliko večji, kot bi kdorkoli pričakoval.

Podjetja na stopnji **prepričanja** bomo sami spoznali. Vse skupaj bo združeno v enem stavku: »Mi vemo, zakaj nimamo problemov s kakovostjo!« Na stopnji **prepričanja** obravnavajo vodenje kakovosti kot absolutno nepogrešljiv del poslovnega vodenja. Človek za kakovost je član upravnega odbora podjetja.

Na tej stopnji je sistem za preprečevanje napak tak, da se dejansko zelo malo pomembnejših problemov sploh pojavi. Stroški kakovosti so tako nizki, da so sestavljeni skoraj izključno iz nadomestil za delavce iz služb za kakovost in iz stroškov za preskusno testiranje.

Delovno skupino za izboljšanje kakovosti so že večkrat razpustili in ponovno oblikovali.

Od stopnje negotovosti do stopnje **prepričanja** je zelo dolga pot. Toda prav v potovanju po tej cesti je čar poslovanja.

TABELA ZA OCENJEVANJE STANJA KAKOVOSTI

Tabelo za ugotavljanje stanja kakovosti lahko uporabljajo tudi tisti vodilni delavci, ki niso strokovno usposobljeni za vodenje kakovosti. Z njo lahko opredelijo, na kateri stopnji razvoja je obravnavana poslovna dejavnost z vidika kakovosti. Vse, kar mora vedeti, je, kaj se dogaja v podjetju.

Z njeno pomočjo si lahko vsak posameznik izdelava sliko lastnega okolja.

Tabela je razdeljena v pet razvojnih stopenj po zrelosti. Vsaka je določena s šestimi kategorijami, v katerih so opisani stanji, s katerimi primerjata svoje izkušnje in tako izpolnite matriko. Lasten položaj je možno opredeliti tako, da upoštevate opise stanj, ki so zgoščeni v vsakem predelku.

TABELA ZA OCENJEVANJE STANJA KAKOVOSTI

Kategorije	I. Stopnja Negotovost	II. Stopnja Prebujanje	III. Stopnja Razsvetljevanje	IV. Stopnja Modrost	V. Stopnja Prepričanje
Razumevanje in odnos vodilnih delavcev	Ne razumejo kakovost kot orodje vodilnih delavcev. Običajno krivijo službo za kakovost za „probleme kakovosti“.	Spoznavajo, da je vodenje kakovosti koristno, toda niso še pripravljeno vložiti denarja in časa za uresničitev vsega.	Ob izvajanju programa za izboljšanje kakovosti se naučijo več o vodenju kakovosti; vedno bolj podpirajo in pomagajo.	Sodelujejo. Razumejo velike možnosti, ki jih nudi vodenje kakovosti. Spoznajo svojo osebno vlogo v nadaljnjih prizadevanjih.	Prepričani so, da je vodenje kakovosti bistveni del poslovnega sistema.
Organiziranost službe za kakovost	Služba za kakovost je skrita v proizvodnji ali v tehnološki službi. Inšpekcija verjetno ni del službe. Poudarek je na ocenah kakovosti in sortiranju.	Imenovan je močnejši vodja službe za kakovost, toda glavni poudarek je še vedno na ocenjevanju kakovosti in izboljšanju izdelka. Še vedno je del proizvodnje, lahko pa tudi druge.	Služba za kakovost poroča najvišjemu vodstvu, vse ocene kakovosti so vključene in vodja za kakovost ima vpliv na vodenje podjetja.	Vodja za kakovost je en izmed vodilnih delavcev v podjetju: učinkovito poročanje o stanju in ukrepi za preventivo. Vključena je v odnose s kupci in v posebne delovne naloge.	Vodja za kakovost je član kolegijskega poslovodnega organa. Preprečevanje je poglavna skrb. Kakovost je vodilna misel.
Reševanje problemov	Sproblemi se spopadajo, ko se le-ti pojavijo; ni odločitev; neprimerne opredelitve; veliko tarkanja in obtožb.	Oblikujejo se teami za reševanje večjih problemov. Ne zavzemajo se za dolgoročne rešitve.	Poti za dogovarjanje o korektivnih akcijah so odprte. Probleme odkrito obravnavajo in rešujejo na urejen, dogovorjen način.	Probleme odkrivajo v zgodnji fazi razvoja. V vseh poslovnih funkcijah sprejemajo predloge in izboljšave.	Razen v najbolj izjemnih primerih, probleme preprečujejo.
Stroški kakovosti v % od prodaje	V poročilih: neznani. Dejanski: 20 %.	V poročilih: 3 %. Dejanski: 18 %.	V poročilih: 8 %. Dejanski: 12 %.	V poročilih: 6,5 %. Dejanski: 8 %.	V poročilih: 2,5 %. Dejanski: 2,5 %.
Ukrepi za izboljšanje kakovosti	Ni organiziranih aktivnosti. Ni razumevanja za take aktivnosti.	Poskušajo z očitno "motivacijskimi" kratkoročnimi prizadevanji.	Izvajanje programa v 14 fazah s polnim razumevanjem in uresničitvijo vsake faze.	Nadaljevanje izvajanja programa v 14 fazah in začetek programa "zagotavljanje kakovosti."	Izboljšanje kakovosti je redna in stalna dejavnost.
Skupna ocena stanja kakovosti v podjetju	"Ne vemo, zakaj imamo probleme s kakovostjo."	"Ali je res treba, da imamo vedno probleme s kakovostjo?"	"Z aktivnim sodelovanjem vodstva in v procesu izboljševanja kakovosti odkrivamo in rešujemo svoje probleme."	"Preprečevanje napak je utečeni del našega poslovanja."	"Mi vemo zakaj nimamo problemov s kakovostjo."

Poslovođenje kot poklic

Med pogoji, ki morajo biti izpolnjeni za učinkovito delovanje posameznika v katerem koli kolektivu, je tudi pravilen odnos med posameznikom in nadrejenimi. Ta odnos pa je ustrezen, če je med vodilnimi in delavci vzpostavljena komunikacija, pomembno pa je tudi medsebojno spoštovanje in zaupanje. Pri tem imajo zelo važno vlogo vodje – poslovođeje na vseh ravneh.

Poslovođenje je poklic, zato so za to delo potrebni profesionalno usposobljeni ljudje, ki poznajo moderne tehnike vodenja. Učinkovitega poslovođenja si ni mogoče predstavljati brez ETIKE, podobno kot imajo svojo etiko zdravniki, odvetniki in drugi. Poslovođeje odločajo o sreči ali nesreči mnogih ljudi, zato ne morejo mimo moralne odgovornosti.

Leta 1989 je bil v reviji RR pod naslovom »Zgodovina poslovođenja na Slovenskem« objavljen članek, ki govori o pomenu poslovođenja, v celoti so bile objavljene tudi »Smernice delovanja delovodij« kot faksimile (natančen posnetek originalnega besedila), ki so jih v letih med 1920 in 1930 izdali v prvi žebeljarski in železoobrtni zadrugi v Kropi in Kamni gorici.

Lastnik originala je inž. Dane Lazar iz Plamena v Kropi.

Cas, v katerem živimo, lahko upravičeno imenujemo začetek podjetništva. Vloga poslovođenja in s tem tudi etika vodenja bo v prihodnje zanesljivo pomembnejša, kot je bila v zadnjih desetletjih. V smernicah – tukaj objavljenih kot faksimile – bomo ne glede na znane moderne tehnike vodenja odkrili marsikateri uporaben napotek za uspešno skupno delo. Ugotovili bomo tudi, da smernice niso zgolj napotki za ravnanje vodij na vseh ravneh, ampak da se vsi najdemo v takšni ali drugačni vlogi.

PRVA ŽEBELJARSKA IN ŽELEZO-OBRTNA ZADRUGA V KROPI IN KAMNI GORICI

SMERNICE DELOVANJU ODELKOVODIJ

(Opomba: Originalnega besedila nismo spreminjali)

1. Obvladovanje sebe

Kdor vodi druge, mora sebe obvladati. Le če imate nad seboj oblast, smete druge ljudi voditi.

2. Veselje za odgovornost

Dajte kot vodja zgled v veselju za odgovornost. Vaš oddelek bo nekaj dosegel le, če bo imel vsakdo čut za odgovornost in se ne bo plašil pred težkočami. Dajte lep zgled. Nikdar ne bežite pred odgovornostjo. Išcite jo!

3. Spoznati, kar je bistveno

Iščite povsod le jedro. Strogo ločite med važnim in malopomembnim! Ne trapite se z nevažnimi postranskimi rečmi! Ozrite se pogosto na glavni smoter svoje naloge.

4. Iskati napake

Z največjo vztrajnostjo poskušajte najti napake, ki ovirajo ali morejo ovreti potek dela! Nikar ne sme ugotavljanje teh ovir utruditi vodje.

5. Odstraniti ali javiti napake

Odstranite vsako napako! Nič ne koristi napako ugotoviti, če je ne odstranimo. Bodite vztrajni in neustrašljivi pri odstranjevanju. Če vaša moč ne zadošča, napake javite, ker ste odgovorni! Torej: ali odstranite nedostatek ali ga javite. Ne recite: To napako je nemogoče odstraniti ali: tega izboljšanja pri nas ne moremo doseči. Take besede so znak nesposobnosti ali vsaj (trenutne) neusmerjenosti in nič ne pomagajo; kakor noju ne pomaga skriti glavo v pesek, da bi lovca ne videl. Tako bo tudi vam le škodoval strah pred izboljšanjem napak.

6. Resničnost pri opisovanju napak

Držite se pri opisovanju in odstranjevanju napak vselej resnice! Ne olepšavati, ne zakrivati, ne zavijati. Resničnost je izmed najlepših znakov vodij. Zavijanje je nečastno!

7. Zbirati izkušnje

Iz vsake napake kot vsakega dela se učite! Le z odprtimi očmi si boste nabrali izkušenj. Izkušnje pa bodo vašo vrednost za obrat povečale!

8. Iskati pouka

Prosrite vedno pri vodstvu podjetja za vzpodbudo in pomoč pri svojem nadaljnjem izobraževanju. Vsak razgovor dobro predelajte, ker se morate iz vsega učiti.

9. Posredovati izkušnje

Pomagajte sodelavcem s svojimi izkušnjami. Skrivanje je kratkovidnost. Le kdor dosti lahko da, tistega iščemo.

10. Uporabljati najboljše načine dela

Uporabljajte vselej najboljše izkušnje. Pritiskajte vedno na to, da se vpeljejo najboljši in najsmotrnejši načini dela. To je za vse najbolj. Ovinkov in brezuspešnega dela ni mogoče plačevati.

11. Priprava dela

Pritiskajte, da bo delo dobro pripravljeno. Priprava je pol dela. Postranski posli med delom raztresajo, vznemirjajo in žrejo čas. Pripravljeno delo ustvarja uspehe, nepripravljeno je večkrat skaženo.

12. Čuvati nad obratnimi sredstvi

Čuvajte vztrajno nad obratnimi sredstvi svojega oddelka ali delokroga. Skrbite za pravočasna popravila; zakasnela reperaturata je izguba uspeha.

13. Čuvati nad materialom

Čuvajte pazljivo nad prejetim in oddanim materialom, čigar množina in kakovost pričata o vaši sposobnosti.

14. Skladičenje in prevoz

Pazite na dobro skladičenje in smotrni transport. Oboje je pogoj za potek dela in za uspešno delo vaše skupine.

15. Preglednost, red

Olagšajte delo s preglednostjo, redom in snažnostjo. Vsaka navlaka žre čas in denar, dela ljudi sitne in pelje k splošni revščini! Vi pa zgubite položaj!

16. Točnost

Pritiskajte povsod, da se drže točnosti. Nič ne razkrajaja bolj kot trajna netočnost – tako pri posamezniku kot pri skupini.

17. Izboljševanje naprav

Trudite se vztrajno za izboljšanje delovnih sredstev in naprav. Pritiskajte – kolikor mogoče – na nabavo in vzdrževanje najsmotrnejših delovnih pripomočkov. S slabo napravo tudi najboljši ne more dobiti uspehov imeti.

18. Delovni prostor, zaščita pred nezgodo in utrujenjem

Skrbite za dobro razsvetljava, svež zrak, da bo delovni prostor pred utrujenjem in nezgodo kar mogoče zavarovan. Delovni prostor Vaše skupine priča vedno o vašem napredkaželjnem mišljenju! Tudi z majhnimi pripomočki se mora napraviti nekaj dobrega.

19. Zdrav način dela in življenja

Navajajte delavce k zdravemu načinu dela in življenja! To je v korist posameznika kot celote. Skrbite za zdravo držo (pri delu) in dihanje delavcev: ljudje so in ne stroji.

20. Preprečevanje nezgod, skrb za zdravje

Zahtevajte brezobzirno in brez izjeme najstrožje izpolnjevanje predpisov za preprečevanje nezgod in navodil zdravstvenega skrbstva. Vi ste odgovorni za svoj delokrog. Varujte celoto pred neumnostjo posameznikov.

21. Nadzorstvo

Imejte vselej odprte oči, ker ste kot kapital odgovorni, da ne bo zmešnjave v vašem oddelku.

22. Vse po vrsti

Rešujte vse po vrsti, kakor je važno! Dajte pri svojem delu vedno zgled, kako se jasno in določno rešuje. Napravite si načrt za delo (če le mogoče za mesec, teden in dan). To vzpodbuja in varuje pred pozabljenostjo.

23. Jasne odloke

Obravnavajte po možnosti le po eno nalogo. Sočasno obravnavanje raznih zadev rado rodi brezpomembne sklepe. Vsak sklep ali odlok pa naj bo smernica, ne faza.

24. Delovni uspeh in plača

Glejte na delovne uspehe in plače svojih delavcev. Vaš interes je, da si oboje odgovarja. Slab delovni uspeh je znak, da nekaj ni v redu. Išcite vzroke!

25. Zanimanje delavcev

Zbujajte zanimanje delavcev za delo. Smotrna pojasnila, točna navodila in prva pomoč in vežbanje morajo pomagati, da delavec delo obvlada.

26. Slabosti delavcev

Slabosti še niso zla volja. Najprvo poskusite jih odstraniti. Večkrat manjka vere v lastno moč in poguma za življenje. Napravite si močne pomočnike iz svojih delavcev.

27. Življenjski nazor

Spoštujte življenjski nazor drugih, če je sposoben graditi. Glavno je, da vsak pomaga in ne moti.

28. Prijaznost

Bodite prijazni do delavcev. Nikdar se ne spozabite, najmanjša neobrzanost vodje razkrajaja duha dela.

29. Pravičnost

Bodite pravični! Z isto mero se vrača, kakor posoja.

30. Graja in navodilo

Če morate grajati, storite to po človeško. Potem pokazite, kako se boljše naredi. Grajati brez navodila je napačno in zagreni.

31. Kritika

Ne kritizirajte, če ne morete pokazati boljše poti. Kritika brez dejanj je znak šibkosti in kratke pameti.

32. Pomoč veselje za delo

Kar najbolj morete, pomagajte kjerkoli. To je pravica vodje! Vzpodbujajte delavce z besedo, z vsem svojim bitjem, da bo tudi v vaši skupini veselje do dela. Le veselje do dela ustvarja resnične uspehe.

33. Moč in mir

Kažite v bitju, zadržanju in obleki, da imate krepost in mir in ga morete tudi podeliti, zato se utrdite v sebi.

34. Zastopnik podjetja

Nikoli ne pozabite, da v svojem delokrogu zastopate podjetje. Povsod vzdržujte duha sodelovanja. Izoblikujte v vsakem dobre sile in jih zaustavite, ker le iz tega izvira sodelništvo.

35. Obračun

Obračunajte vestno! Vseeno, naj gre za plače, material, orodje ali druge vrednote; dokler vam obračunavanje dela težave, ni nekaj v redu v vaši organizaciji.

36. Osebnost

Bodite v vsem jasni in resnični. V družini, poklicu in javnem življenju stojte trdno kot cel človek.

Evropska standardizacija

V nekaj dosedanjih člankih sem skušal pokazati, zakaj, kdaj in kako so nastale razne evropske skupnosti (1951 – za premog in jeklo, za atomsko energijo in gospodarstvo pa l. 1957), kako so se razvijale, kakšne so danes in kaj je njihov osnovni cilj: **PROST PRETOK BLAGA, STORITEV, OSEB IN KAPITALA** med vsemi državami, kot da so vse le ena država. Danes pa se vse tri prvotne skupnosti pojavljajo pod enotnim nazivom **Evropske skupnosti** ali celo samo **Evropska skupnost (ES)**, ki pa pomeni zelo kompleksno povezovanje vseh njenih dvanajstih članic v združbo z vedno bolj konfederalistično podobo (socialna unija, monetarna unija, dogovori o skupni obrambi ipd.).

Omenil sem tudi že, da je eno od sredstev za doseg prejšnjega osnovnega cilja: odprava tehničnih ovir. Tehnične ovire pa so predstavljali in še predstavljajo različni, deloma obvezni, tehnični standardi, tehnični pravilniki, norme kakovosti, predpisi o preskušanju in atestiranju izdelkov ter podobna tehnična regulativa. Vse te dokumente je treba poenotiti in uskladiti, da bodo vsi enaki, ali vsaj enakovredni, in da bodo takšni veljali v vseh državah – članicah ES. Od tega poenotenja pričakujejo članice ES letno 200 milijard DEM prihranka, kar pomeni 40 % od celotne skupne gospodarske koristi.

Kako odpraviti tehnična neskladja

To so skušale članice urediti po pravni poti z enim od členov v tako imenovani Rimski pogodbi že leta 1957, vendar je bil ves postopek priprave in usklajevanja ustreznih direktiv – direktiva je eno od pravnih sredstev ES – tako zapleten in dolgotrajen, da ni bilo pravih sadov. Vzrok je bil baje ta, ker so **pravni dokument** »direktivo« napolnili predvsem s **tehničnimi podatki** in ker je bila potrebna popolna soglasnost za sprejem direktive.

Ob analizi, kako poteka odpravljanje tehničnih ovir, leta 1985 so ugotovili, da je bila na tem področju uspešna le ena direktiva. Ta direktiva je bila v primerjavi z ostalimi zelo kratka in sploh ni vsebovala tehničnih normativov, zahtevala pa je upoštevanje tistih obstoječih standardov, ki ustrezne normative obravnavajo.

Ta ugotovitev je bila kažipot za naprej, za novo strategijo, za novi pristop (new approche):

- pravno problematiko naj urejajo pravna sredstva (uredbe, direktive, odločbe, priporočila in mnenja) tehnično pa standardi in drugi tovrstni dokumenti;

- med državami, članicami Evropske skupnosti je treba izenačiti (tudi s preglasovanjem) vse standarde kot evropske standarde, katerih uporaba je neobvezna, dokler tega ne predpiše pravni akt (odlok, pravilnik);

- med državami – članicami je treba z direktivami izenačiti le osnovne zahteve glede varstva zdravja in življenja ljudi in živali, materialnega varstva kupcev ter varstva okolja, s kakšnimi sredstvi (pravilniki, standardi itd.) pa se to doseže, je stvar posameznih držav oz. podjetij. Tak dogovor seveda vključuje medsebojno priznavanje ustreznosti tistih izdelkov, ki izpolnjujejo osnovne zahteve. Pomembno je tudi to, da je na tak način omogočen nadaljni razvoj, saj praviloma ni predpisano, kako oz. po kakšnem standardu naj se določen problem reši, (inovativna) podjetja imajo proste roke.

Delovanje evropske standardizacije

Sedaj pa pogledimo, kako ta »evropska standardizacija« deluje!

Tvori jo skupaj 18 evropskih držav, je torej omejena na določeno regijo (v nasprotju z ISO – svetovno organizacijo za standardizacijo): **–12 držav Evropske skupnosti** (Irska, Velika Britanija, Danska, Belgija, Nizozemska, Luksemburg, Grčija, Španija, Portugalska, Italija, Francija in Zvezna republika Nemčija, ki zajema od lani tudi bivšo Vzhodno Nemčijo) – skupaj okrog 350 milijonov prebivalcev;

- **6 držav EFTA** – Evropsko združenje za svobodno trgovino (Švica, Avstrija, Island, Švedska, Norveška, Finska) – skupaj okrog 33 milijonov prebivalcev.

(Države EFTA so kot članice evropske standardizacije prevzele tudi pravni del pravil »novega pristopa« iz Evropske skupnosti).

Evropska standardizacija je razdeljena na trije organizacije:

- **CENELEC** – Comité européen de normalisation électrotechnique (Evropski komite za elektrotehniško standardizacijo – 1962) sprejema standarde za elektrotehniško področje;

- **ETSI** – European Telecommunications Standards Institute (Evropski institut za standarde s področja telekomunikacij – 1988) sprejema telekomunikacijske standarde;

- **CEN** – Comité européen de normalisation (Evropski komite za standardizacijo – 1961).

Že iz nazivov teh organizacij je mogoče razbrati, katero je njihovo delovno področje; CEN pač obravnava vse tisto, česar ne obravnava CENELEC in ETSI.

Tesna vključenost teh organizacij v ES in EFTA je pogoj za njuno uspešno delo.

Navzdol pa se te organizacije delijo po področjih v celo vrsto tehničnih komitejev (TC) in delovnih skupin (WG), ki jih sestavljajo predstavniki iz vseh držav. Ena od držav je vedno nosilka, koordinator za vsakokratni tehnični komite.

Delo je pokazalo, da je težko vskladiti že obstoječe državne standarde, zato tehnični komiteji praviloma oblikujejo nove standarde. Standard je sprejet, ko zanj glasuje večina članic komiteja. Po sprejemu na komiteju ga mora v predpisanem času (6 mesecev) vseh 18 držav prevzeti nespremenjenega za svoj državni (nacionalni) standard, ki pa dobi posebno oznako, npr. DIN EN 50.010, BSI ENELEC 312, ali tudi pri nas JUS EN 102.

Kot že rečeno, ti evropski standardi, oz. pravilneje podpravljeni evropski standardi sami po sebi niso obvezni. Obvezni lahko postanejo šele s sprejemom ustreznih direktiv.

Trije standardizacijski dokumenti

Evropska standardizacija pozna trije standardizacijskih dokumentov z različnimi oznakami in pomeni:

EN – je evropski standard (norma).

To je najmočnejši in najpogostejši standardizacijski dokument. Ko dobi status državnega standarda, se morajo razveljaviti vsi tisti obstoječi standardi, ki so v nasprotju z njim.

HD – je evropski harmonizacijski dokument.

Ta ni usklajen do take mere kot EN, kar dopušča tehnično ali zgodovinsko pogojena odstopanja v nekaterih državah. Države pa ga morajo sprejeti za svojega in razveljaviti obstoječe predpise, ki so v nasprotju z njim.

ENV – je evropski predstandard.

Iz njega bi naj postal evropski standard, je nekak predlog standarda na preskušnji.

Omenimo še hierarhijsko, kvalitativno delitev evropskih standardov v 3 nivoje:

- nivo A – zajema splošne standarde, npr. za varnost v vsem proizvodnem področju (splošni standardi);

- nivo B – zajema skupne standarde za skupino proizvodov (skupinski standardi);

- nivo C – zajema standarde za posamezne izdelke (proizvodni standardi).

Napisali smo že, da evropski standardi, ki jih morajo sprejeti v vseh državah (nastajajočega evropskega gospodarskega prostora – skupaj države ES in EFTA) za državne standarde, praviloma niso obvezni. Postanejo pa obvezni takrat, ko je to odredeno s kakšnim pravilnikom, uredbo ipd. Pa še v tem primeru je podjetjem dopuščeno, da zagotovijo varnost zdravja in življenja, varstvo življenjskega okolja ali zahtevano kakovost izdelkov na kak drug povsem ustrezen način.

Preskušanje in atestiranje

Seveda pa je treba podjetja nadzirati, če njihovi izdelki in storitve izpolnjujejo varnostne in druge zahteve (iz standardov), ki jih določajo razni predpisi. To opravljajo posebej usposobljeni in pooblašeni ter od industrije neodvisni preskusni laboratoriji in atestni zavodi. Prvi opravijo temeljit pregled in preskus izdelka ter o izidu pregleda napišejo poročilo. Če je poročilo ugodno, izda na njegovi osnovi atestni zavod ustrezen atest, s katerim se potrjuje, da izpolnjuje obravnavani izdelek vse zahteve iz tehnične regulative. In tak atest velja v vseh 18-ih državah ES in EFTA. To pomeni kar precejšnje prihranke, saj ni treba izdelka dodatno preskušati in atestirati v vsaki državi, kamor bi ga izvažali.

Nad strokovnim in nepristranskim delom preskusnih laboratorijev oz. atestnih zavodov bdijo nacionalni (državni) zavodi za standardizacijo ali celo CEN in CELEC sama preko določenih komitejev.

Predlani so CEN, CENELEC, EFTA in Komisija ES podpisale memorandum o oblikovanju nove organizacije za preskušanje in atestiranje (EOTC – European Organization for Testing and Certification), ki bo do 31. 12. 1992 eksperimentalno in nato dokončno reševala vsa vprašanja v zvezi s preskušanjem in atestiranjem ter podeljevanjem ustreznih oznake ES.

Rafael AJDNIK, dipl. ing.

Naše črne točke

Dne 26. 6. 1991 so bili obravnavani naslednji kršitelji dolžnosti in delovnih obveznosti:

EMO – KEMIJA, d.o.o.

1. JOSIČ Mika – odklonitev dela, neprimeren odnos do nadrejenega – javni opomin;
2. KAJTA TOMISLAV – malomarno opravljanje delovnih nalog – javni opomin;
3. KRAJNC MARJAN – prinašanje alkohola v družbo – javni opomin;
4. MOTOH AVGUST – neopravičeno izostajanje z dela, zapustitev delovnega mesta, zamujen prihod na delo – prenehanje delov. razmerja, odloženo za dobo 3 mesecev.

Dne 9. 7. 1991 sta bila obravnavana naslednja kršitelja dolžnosti in delovne obveznosti:

EMO – HIŠNA ENERGETIKA, d.o.o.

KRIZMAN JOŽE – neopravičena izostanka z dela – prenehanje del. razm. odloženo za dobo 3 mesecev.

EMO – INTE, d.o.o.

GREGORN TANJA – primanjkljaj delovnega časa – javni opomin.

Pravna služba

Sporočila sodelavcev

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi drage mame

Marjete PREVORŠEK

se iskreno zahvaljujemo sodelavkam in sodelavcem zavijalnice in montaže (POSODA) za izkazano pozornost, darovano cvetje, izraze sožalja in spremstvo na njeni zadnji poti.

Žalujoča hčerka Karolina in nečakinji Damjana in Cveta

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame

Frančiške ŠORLI

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem oddelka (DOM) za izraze sožalja, darovano cvetje in denarno pomoč.

Žalujoča hči Gelca

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje drage mame

Ane GREGUR

se iskreno zahvaljujem za izkazano denarno pomoč vsem sodelavkam in sodelavcem oddelka kopalnih kadi.

Žalujoči sin Marko GREGUR z družino

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi dragega očeta

Ivana HOJNIKA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem orodij in naprav za izraze sožalja, denarno pomoč in številno spremstvo na njegovi zadnji poti.

Žalujoči sin Ivan z družino

ZAHVALA

Ob nenadni smrti moje hčere

Sanje ŽABIČ

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem podjetja EMO Kontejner, d.o.o. za darovano cvetje, denarno pomoč in spremstvo na njeni zadnji poti.

Žalujoča: očka in mamica

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta

Antona ŠVABA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem orodij in naprav za izraze sožalja, denarno pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Žalujoči sin Marjan

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega očeta

Lovrenca HRIBERNIKA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem EMO kontejner, d.o.o. za izrečeno sožalje, darovani venec in spremstvo na njegovi zadnji poti.

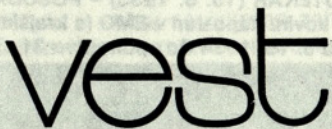
Žalujoča hči Marija TURNŠEK

Srečali so se z »Abrahamom«

Kljub kriznim časom na pozornost do sodelavcev ob osebnih praznikih v našem kolektivu še nismo pozabili.

V zadnjem času se nam je »nabralo« kar nekaj jubilatov – 50 letnikov.

Bližnji sodelavci so slavlencem pripravili presenečenje, k čemur so sledila domiselna darila in kramljanje ob tako pomembnem življenjskem trenutku. In da bi bilo vse tudi »uradno«, so sledili še »gasilski« posnetki.

Adi KOZOVINC (2. 5. 1941) – INTE, nabavna služba. Zaposlen v EMO od 19. 5. 1965 dalje.

Radojka KUKIČ (28. 4. 1941) – POSODA, obrat emajlirnica, oddelek lužilnica in varilnica. Zaposlena v EMO od 12. 3. 1973 dalje.

Ivan LAPAN (23. 3. 1941) – POSODA, Služba za operativno pripravo proizvodnje – notranji transport. Zaposlen v EMO od 3. 9. 1959 dalje.

Jože ČANDER (3. 3. 1941) – POSODA, emajlirnica – oddelek dekoriranja. Zaposlen v EMO od 15. 6. 1956 dalje.

fotokronika

Poslovili so se

Tudi v preteklih mesecih smo zabeležili nekaj poslovnih trenutkov. Kot običajno se ob takšnih priložnostih zberejo ožji sodelavci na krajšem srečanju, predajo spominska darila in pokramljajo o skupnih delovnih letih.

Ivana MALI (14. 9. 1936) – POSODA, zavijalnica. Zaposlena v EMO od 11. 12. 1972 do upokojitve 1. 3. 1991.

Ivana ČMAJE (21. 4. 1936) – POSODA emajlirnica. Zaposlena v EMO od 26. 3. 1973 do upokojitve 21. 4. 1991.

Mici KNEZ (16. 6. 1939) – POSODA – skladišče gotovih izdelkov. Zaposlena v EMO od 1. 8. 1963 do upokojitve 31. 7. 1990.

Jožica KOTOŠEK (3. 3. 1939) – POSODA – skladišče gotovih izdelkov. Zaposlena v EMO od 1. 3. 1962 do upokojitve 15. 9. 1990.

Peter KORBER (25. 6. 1935) – POSODA, obrat kovinske predelave – ročajnica. Zaposlen v EMO od 23. 4. 1959 do upokojitve 31. 3. 1991.

Vinko APOTEKAR (15. 6. 1935) – POSODA, obrat predelave kovin. Zaposlen v EMO (s krajšimi prekinitvami) od 6. 15. 1954 do upokojitve 31. 3. 1991.

Franc LUBEJ (2. 10. 1933) – ORODJA IN NAPRAVE. Zaposlen v EMO od 10. 11. 1947 do upokojitve 31. 1. 1991.

Anton PANTNER (2. 1. 1931) – KONTEJNER. Zaposlen v EMO od 11. 10. 1945 do upokojitve 10. 3. 1991.

Vlado FLIS (20. 6. 1938) – KONTEJNER, obrat odpreski. Zaposlen v EMO od 10. 6. 1957 do upokojitve 25. 11. 1991.

Karel ŽLAVS (6. 10. 1935) – INTE, Služba družbenega standarda in splošnih zadev – zavarovanje podjetja. Zaposlen v EMO od 5. 12. 1959 do upokojitve

Silva ŠPEGLIČ (25. 11. 1940) – POSODA, Skladišče gotovih izdelkov. Zaposlena v EMO od 28. 10. 1957 do upokojitve 30. 4. 1991.

Iva JAJČEVIČ (29. 5. 1941) – POSODA, obrat emajlirnica. Zaposlena v EMO od 12. 8. 1974 do upokojitve 29. 5. 1991.

Ivan BOŽIČ (26. 6. 1934) – POSODA, obrat predelave kovin. Zaposlen v EMO od 28. 12. 1962 do upokojitve 31. 5. 1991.

Daniela KRAJNC (15. 7. 1939) – INTE, Služba družbenega standarda in splošnih zadev. Zaposlena v EMO od 11. 1. 1962 do upokojitve 28. 4. 1991.

Stane KORPNIK (2. 5. 1936) – POSODA, skladišče gotovih izdelkov. Zaposlen v EMO od 26. 10. 1950 do upokojitve 5. 5. 1991.

Vida JEZOVŠEK (28. 5. 1936) – POSODA, obrat emajlirnica – montaža. Zaposlena v EMO od 1. 6. 1964 do upokojitve 2. 6. 1991.

Sporočila sodelavcev

Člani Pihalnega orkestra EMO se iskreno zahvaljujemo Svobodnemu sindikatu EMO za izkazano pomoč, še posebej za pogostitev po igranju prvomajske budnice.

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujemo vsem sodelavkam in sodelavcem kolektiva, ki so prispevali za lepa in dragocena darila, ki nas bodo vedno spominjala na dolgoletno sodelovanje z vami.

Ob tej priložnosti želimo še posebej pozdraviti vse tiste sodelavke in sodelavce, s katerimi smo vrsto let uspešno sodelovali na strokovnem oz. delovnem področju.

Vsem v EMU pa želimo veliko uspehov in osebne sreče.

Ivan ZAVŠEK
Jože MURKO
Alojz DROFENIK

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem surovinskega obrata ročajnice, ter vsem ostalim, ki so prispevali za darilo, ki mi bo trajen spomin.

Še enkrat vsem hvala!
Celotnemu kolektivu pa želim mnogo medsebojnega razumevanja in dobrih rezultatov.

Darinka VIDMAJER

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem programa POSODA – oddelek temeljnega emajliranja za dragoceno darilo, ki mi bi drag spomin.

Vsem v EMO pa želim še veliko uspehov pri nadaljnjem delu.

Julijana GERZINA

Vsem sodelavkam in sodelavcem Službe družbenega standarda in splošnih zadev se ob odhodu v pokoj iskreno zahvaljujem za lepo spominsko darilo.

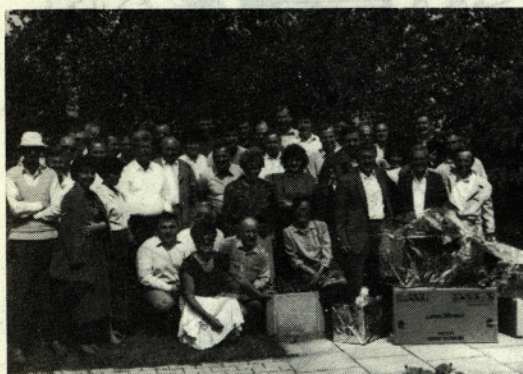
Vsem v kolektivu pa želim še veliko delovnih uspehov in osebne zadovoljstva v prihodnje.

Marjan CVEK

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem iz skladišča gotove posode za prelepo dragoceno darilo, ki me bo vedno spominjalo na dneve, ki smo jih preživeli skupaj.

Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala.

Silva ŠPEGLIČ

Alojz DROFENIK (8. 5. 1932) – POSODA, služba za tehnološko pripravo proizvodnje – tehnologija varjenja. Zaposlen v EMO (s krajšimi prekinitvami) od 17. 7. 1950 do upokojitve 19. 7. 1991.

Jože MURKO (28. 7. 1931) – POSODA, služba za tehnološko pripravo proizvodnje. Zaposlen v EMO od 15. 4. 1957 do upokojitve 31. 3. 1991.

Ivan ZAVŠEK (5. 12. 1934) – POSODA, služba za tehnološko pripravo proizvodnje – tehnologija površinske zaščite. Zaposlen v EMO od 15. 9. 1951 do upokojitve 11. 6. 1991.

Ob odhodu v pokoj se prav lepo zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem iz Univerzal skupine v emajlirnici (program DOM) za izkazano pozornost in tople besede ob slovesu ter dragoceno darilo, ki me bo ob pogledu nanj vedno spominjalo na dneve oz. čas, ki smo ga ob delu preživeli skupaj.

V sporočilu mojih želja bodo črke zbledele, toda moji spomini na skupna leta bodo ostali trajni.

Vsem v kolektivu pa želim izredno dobre rezultate, kajti s tem bodo doseženi boljši cilji za lepšo bodočnost.

Ivana ČMAJE

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem programa Transportne in komunalne opreme za izkazano pozornost ob mojem slovesu s prelepim darilom, ki mi bo trajen spomin na vas. Prav tako se zahvaljujem vsem tistim članom kolektiva s katerimi sem v 43. letih dela v EMO sodeloval in s katerimi sem skupaj delil dobre in slabe trenutke in da smo vzdržali.

Še posebej se zahvaljujem delavcem podjetja »LEVČEK« za izredno kvalitetno organizacijo poslovnih zakuske, njihove storitve pa priporočam tudi mojim naslednikom.

Še enkrat hvala za vse.

Anton PANTNER

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem dekor oddelka (POSODA) za vsa leta zaupanja kakor tudi za dragoceno darilo, ki mi bo drag spomin do konca življenja.

Vsem v kolektivu pa želim še veliko sreče, zdravja in uspeha pri nadaljnjem delu.

Monika RAJNIŠ

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem odpreskov, ki so prispevali za dragoceno darilo, ki mi bo ostalo v trajnem spominu nanje in dni, ki smo jih preživeli skupaj. Vsem v kolektivu pa želim obilo zdravja osebne sreče ter veliko delovnih uspehov.

Še enkrat hvala!

Vlado FLIS

Za izkazano pozornost ob odhodu v pokoj in dragoceno darilo se pristrčno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem iz poslovne enote Hišna energetika.

Vsem v kolektivu pa želim še mnogo delovnih uspehov, zdravja in sreče.

Marija OGRAJENŠEK

Ob odhodu v invalidsko upokojitev se zahvaljujem za dragoceno darilo in cvetje vsem sodelavkam in sodelavcem iz programa POSODA – oddelek zavijalnica (obe izmeni), prav tako pa tudi sindikatu.

Vsem želim še naprej vse najboljše.

Ivana MALI

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem iz orodjarne za lepo darilo, ki mi bo drag spomin na njih. Želim jim veliko sreče in zadovoljstva pri delu in veliko denarja.

Franc LUBEJ

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem predelave kovin.

Za izkazano pozornost ob slovesu, ter dragoceno darilo, ki mi bo ob pogledu nanj vedno spominjalo na ta prelepi čas in dneve, ki smo jih prebili skupaj.

Vsem skupaj želim v prihodnje še veliko delovnih uspehov, zdravja in osebne zadovoljstva.

Ivan Božič

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem vsem sodelavkam iz službe plana in analiz za izkazano pozornost ob slovesu ter dragoceno darilo, ki mi bo v trajen spomin.

Vsem v kolektivu pa želim svetlejši jutri in čim več delovnih uspehov.

Anica KOBAL

PRIJATELJI – ORODJARJI

Ob odhodu v pokoj se vam za trud, vse izrečene besede ter nepozabna unikatna darila iz srca zahvaljujem. Posebej hvala za lepo pesem.

V bodočem podjetništvu in osebno pa vam želim obilo sreče.

Vaš Vlado

Ob odhodu v pokoj se sodelavkam in sodelavcem iz skladišča gotovih izdelkov posode iskreno zahvaljujem za dragoceno darilo.

Vsem v kolektivu želim v prihodnje še veliko delovnih uspehov in osebne zadovoljstva.

Stane KORPNIK

ZAHVALA SODELAVCEM!

Človek šele ob odhodu iz svoje delovne sredine spozna navezanost na kolektiv, na sodelavce in sodelavke.

Ko sem po 27 letih trdega dela v EMU, ko smo ustvarjali za našo bodočnost v težkih pogojih, odšla v predčasni pokoj, sem šele dojela vso globino delavske povezanosti in solidarnosti.

Zahvaljujem se vam vsem, ki ste mi ob slovesu pripravili tako pristrčno srečanje, ko smo si odkrito povedali vse o našem preteklem sodelovanju in o tem, kaj nas je povezovalo. V teh težkih časih je taka človeška toplina še kako pomembna, saj mi je dokaz, da sem še vedno, čeprav upokojena – del Vas – svojega kolektiva.

Želim vam, da bi uspeli v boju za svojo tovarno in varno življenje, odvisnega od vašega dela.

Še enkrat hvala vam vsem, za vse lepo ob slovesu.

Vaša bivša sodelavka

Anica KRUMPAK

Ob odhodu v pokoj se iz srca zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem iz oddelka montaže (POSODA) kakor tudi ostalim za dragoceno darilo, katero me bo vedno spominjalo na trenutke preživete skupaj.

Vsem v kolektivu pa želim obilo delovnih uspehov, medsebojnega razumevanja in osebne sreče.

Vaša sodelavka

Vida JEZOVŠEK

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem službe nabave, prodaje, operativne priprave dela odpreskov in kontejner, oziroma vsem, ki so prispevali za dragoceno darilo ob mojem slovesu.

Trenutkov, ki smo jih preživeli skupaj, se bom vedno rad spominjal.

Celotnemu kolektivu pa želim še veliko poslovnih uspehov.

Milorad STOJAKOVIČ

Humor

»Moja tašča je šla na Dunaj. In prav tam jo je povozil avto.«

»Saj ti rečem: Dunaj je bil in ostane – zlati Dunaj.«

xxx

Direktor je poklonil tajnici prekrasen krznen plašč.

Končno jo vpraša kolegica: »Zakaj si ga dobila? Da ti bo toplo ali da boš držala jezik za zobmi?«

xxx

»Moj mož je moral imeti pred poroko zelo razburljivo seksualno življenje.«

»Po čem to sklepa?«

»Ah, vedno kadar ponoči grmi in se bliska v snu vzklikne: »le mir, saj bom kupil negative.«

xxx

»Ti, ali so ti res odpovedali službo?«

»Žal je res zato, ker sem med delovnim časom zaspal.«

»Oh, saj takih je pa veliko.«

»Ampak ne na šefinji.«

xxx

Lojzek je prinesel Darji rdeče vrtnice. Takoj se je slekla, se ulegla na kavč in dihnila:

»To je za lepe rože.«

Lojzek jo vpraša: »Kaj ni- maš nobene vaze?«

xxx

Dve prijateljici se pogovarjata. O moških seveda.

»Ti, kdaj se boš poročila z Marjanom?« je vprašala prva.

»Sploh ne! Med menoj in Marjanom je vse končano!« je rekla druga.

»Kako pa to – tako nenadoma?« je hotela vedeti prva.

»Bi se ti poročila z nekom, ki se seksa vsak teden s kom drugim?« je rekla druga.

»Seveda ne!« je rekla prva.

»No, vidiš, Marjan tudi ne!«

xxx

»Ti, zdaj pa verjamem, da dimnikar prinaša srečo!«

»Zakaj?«

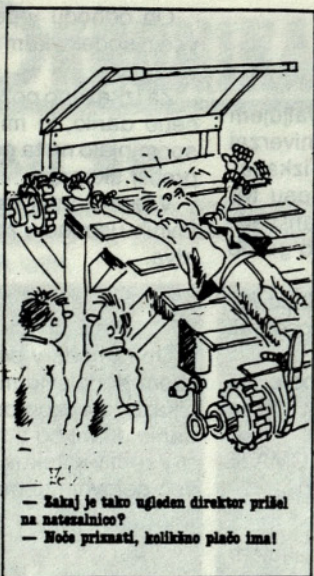
»Ker je z njim ušla moja žena!«

xxx

Oče šestih otrok pokliče ženo na odgovornost.

»V sosesčini nekaj opravljajo, da Mihec ni moj, ali je to res?«

»Neumno čvekanje! Ravno on je tvoj!«

— Zakaj je tako ugleden direktor prišel na natečajnico?
— Noče priznati, kolikšno plačo ima!

xxx

»Mateja me vara.«

»Kako pa to veš?«

»Rekla mi je, da je včeraj prenočila pri svoji prijateljici, pa ni res, ker sem bil jaz tam.«

xxx

»Meni ne more nihče očitati, da sem se poročil zaradi denarja.«

»Pa vendar je tvoja žena prinesla v hišo bogato doto in tudi denarno premoženje.«

»To že, vendar je bilo samo toliko, da sem s teža-vo poravnal svoje dolgove.«

xxx

»Tomi, ali si že slišal za tisti novi eroscenter v Šentjurju? Tam te pridejo zjutraj na dom iskat, ti dajo piti, jesti, zvečer pa ti še 100 mark stisnejo v roke!«

»Pa se je tebi že to zgodilo?«

»Meni ne! Moji ženi pa žel!«

xxx

Kurbirski poslovnež z mlado tajnico v naročju telefonira ženi:

»Ni me treba čakati s kosilom, ravno obedujem in mislim na to, da je na mojem jedilniku za ta dan dovolj svežega sadja!«

xxx

Prijateljici na kavici.

»Ti, a veš, da moj zdaj med enim in drugim seksom pokadi cigareto? Kako pa kaj tvoj?«

»Madona, ti imaš pa srečo. Moj pokadi vmes deset štek.«

xxx

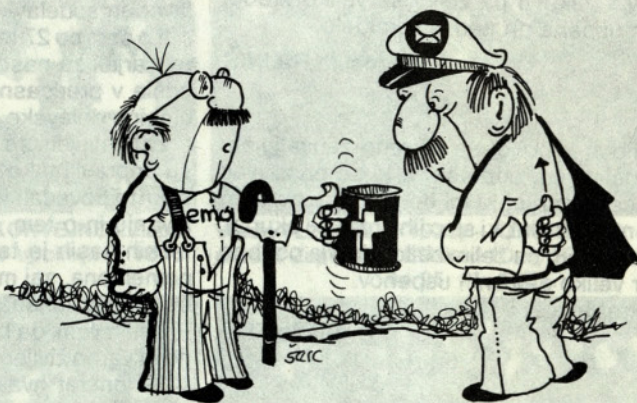
V vaški gostilni sedi nekaj moških. Nenadoma prihiti Brane in zavpije:

»Ali ste slišali! Tone je ženo do smrti prebunkal!«

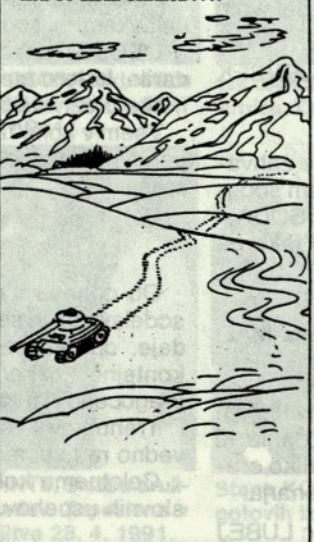
Pa se oglasi eden izmed njih:

»Še premalo jo je!«

xxx

KJE SO TISTE STRIČKE...?

Emajlirec

Glasilo podjetja v družbeni lastnini EMO Celje, ki ga prejemajo vsi člani tega kolektiva brezplačno. Ureja ga uredniški odbor.

Glavni in odgovorni urednik: Viki Klenovšek. Tehnična oprema Jože Kuzma. Naslov uredništva: Celje, Mariborska 86, telefon 32-112, interna 262. Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen plačevanja davka od prometa proizvodov (št. 421-1/72 z dne 22. 5. 1973). Tisk in kliseji CETIS Celje.

